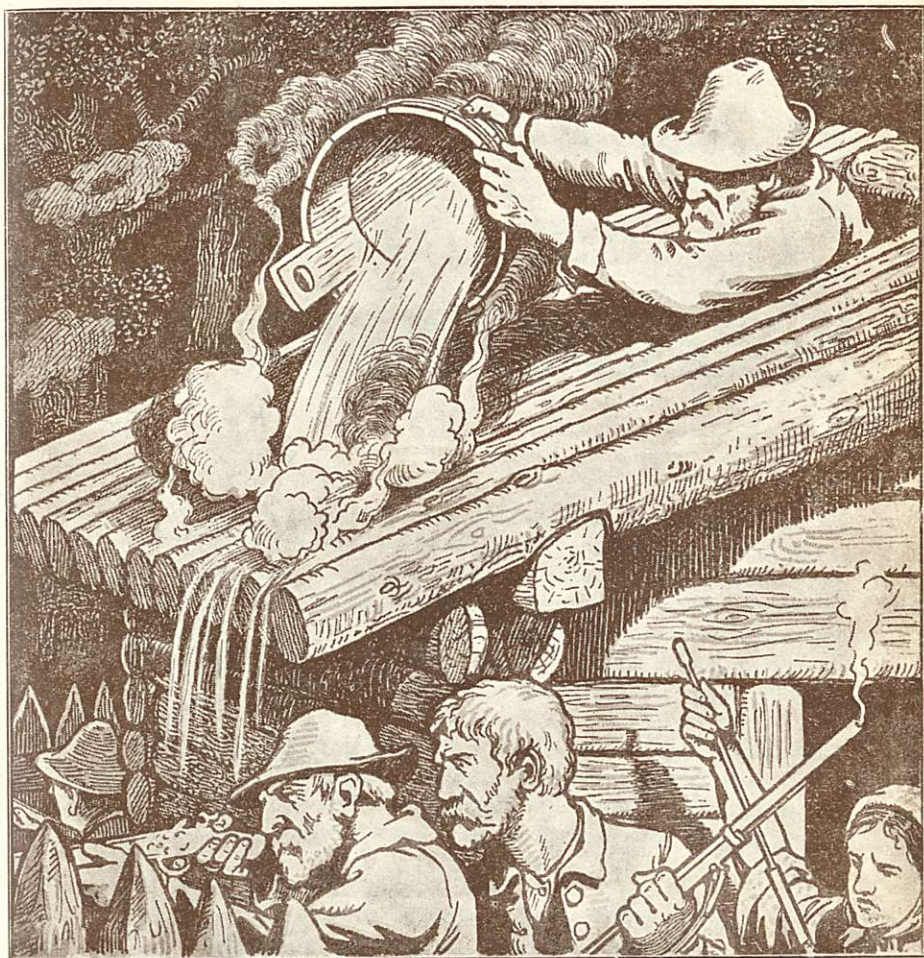

Taistelu paalumajalla

Kirjoittanut Ch. Sealsfield

N:o 2

MAILTA JA MERILTÄ

25 p:nä

SEIKKAILUJA · KERTOMUKSIA · KUVAUKSIA NUORISOLLE

*** Toimittanut TEUVO PAKKALA ***

Kustannusosakeyhtiö Otava · Helsingissä

MAILTA JA MERILTÄ II

TAISTELU
PAALUMAJALLA

KIRJOITANUT

CH. SEALSFIELD

Mississippin alajuoksulla oleva Louisianan maa, joka nykyään on osa Pohjois-Amerikan Yhdysvalloista, saa kiittää ensimmäisestä viljelykses-
tään ranskalaisia. Kahdeksannentoista vuosisadan lopulla tämä maa
kuului vielä Espanjalle. Siihen aikaan siirtyi sinne muutamia ranskalai-
sia aatelismiehiä, kreivi Vignerolles ja muuan hänen ystävänsä. He
olivat hankkineet lahjoituskirjan suuriin maa-alueihin. Ensiksi ottivat
he kuitenkin vain vuokratilan saadakseen kokemuksia istutusten vilje-
lyksessä.

Eräällä metsästysmatkallaan eksyivät kreivi ja hänen ystävänsä
paroni de Lassalle, ja joutuivat kauheaan periotulipaloon. Kun olivat
erään joenpolvekkeen rannalla jo melkein tajuttomina tulen ja savun
keskellä, korjasi heidät veneeseensä vanha amerikalainen Nathan ja hä-
nen toverinsa

Kreivi Vignerolles itse kertoo:

Miten kauan tajuttomina makasimme veneessä, en voi sanoa,
ehkäpä noin neljännestunnin verran. Vanhus ravisti meidät hereille
tajuttomasta tilastamme.

Edessämme oli silmäkantamattomiin sypressisuo, takanamme toi-
siinsa yhtyvien joenpolvekkeiden laaja pinta, jonka yläpuolelle oli
keräytynyt tavaton savukerros sillä tavoin, että me näimme sen alapuo-
lella teräksensinisen veden ja yläpuolella sinisen taivaan, minkä kuiten-
kin etempänä lounaassa peittivät katseiltamme korkealle pyrkivät
savupatsaat. Ainoastaan toisinaan leimahtivat liekit näitten takaa
esille, ja mahtavat sypressimetsät olivat kuin tulimeressä.

»Me olemme toki turvassa tulelta?» kysyin minä kauhistuen.

»Turvassa kylläkin», vastasi vanhus, »mutta tulee myöhä, aurinko ei ole enää tuntiakaan taivaanrannalla, ja meillä on vielä sievoinen matka kuljettavana».

»Minnekä tämä tie vie?» kysyin minä.

»Minnekö se vie? Jopa nyt jotakin, minne se vie? Se riippuu teistä. Se kulkee sypressisuon poikki, jos ette pidä kierrosta parempana.»

»Lyhin tie on paras», oli vastaukseni.

»Lyhin tie on paras» toisti vanhus ivallisesti, kääntyen tovereihinsa päin. »Siinäpä näette taas kerran ranskalaisen. Tahdot tehdä hänelle mieliksi, mutta älä luulekaan siinä onnistuvasi.»

»James», sanoi hän kääntyen erään toverinsa puoleen, »te menette edelleen Kilpikonnasuon poikki alapuolelta, me menemme keskeltä».

»Entäs hevosemme», huomautin minä.

»Teidän hevosenne kulkevat ylätieta, kunnes tuli on aikansa raivonnut. Luulen, että saamme sadetta tänä yönä, ja silloin ne eivät polta kaviotaan.»

»Minnekä me sitten menemme?»

»Te kysytte liian paljon, mies hyvä», vastasi vanhus yksikantaan. »Saatte sen kyllä nähdä.»

Me olimme nyt järven rannalla, joka muodostui molempien joenpolvekkeiden yhtymästä. Edessämme oli sypressisuo.

Minä jo tunsin nämä suot, vaikkakin pintapuolisesti, sillä me emme olleet milloinkaan onnistuneet tunkeutumaan oikein pitkälle. Mutta kun nyt tähystelin synkkään pimeyteen, täytyi minun mielestäni vielä kerran kysyä: »Vanhus, onko teitä tai portaita olemassa tämän suon halki?»

»Teitä tai portaita?» virkkoi mies; »ei ainakaan puistikkoteitä, voin teille vakuuttaa — ei ainakaan puistikkoteitä. Teitä tai portaita — hyvä ihme, tie, jonka uupunut luonto on teille raivannut», jatkoi hän, hypäten puunrungolle, joka sammaleen ja köynnöskasvien peittämänä törötti esiin pohjattomasta syvyydestä. »Näettekö, tässä ovat portaat.»

»Siinä tapauksessa kuljemme me mieluummin pitempää tietä hevostemme mukana», arvelin minä. »Mutta missä ovat hevosemme? En näe niitä.»

»Tehkää, niinkuin parhaaksi näette, me menemme. Minun täytyy myöskin sanoa teille, että te tuskin voitte saada suuhunne vuorokautteen mitään muuta kuin putkikasvien lehtiä, jos niitä voitte syödä illalliseksenne, kuten hevosenne.»

»Mutta onko vesilintuja, metsänriistaa?»

»Kyllä sitä on ylenmäärin, jos vain haluatte syödä niitä raakoina, kuten intiaanit, tai jos tiedätte kahden peninkulman piirissä yhden neliöjalankin verran lujaa maaperää tehdäkseenne tulta.»

»Joutavia, me menetämme ainoastaan aikaa», murisivat nuoret miehet.

Minua rupesi vähän pelottamaan näitten ihmisten parissa, ja heidän

puheensa ei enää minua miellyttänyt, se oli niin säälimättömän häikäilemätöntä. — Katselimme vuoroin vanhusta, vuoroin hänen seuralaisiaan. Meillä ei ollut amerikalaisista juuri hyviä ajatuksia, varsinkaan sellaisista, jotka ilman omistusoikeutta olivat tunkeutuneet Louisianan eri osiin. Me olimme kuulleet heitä kuvattavan miehiksi, jotka eivät pelkää Jumalaa eivätkä ihmisiä, luottavat vain käsivarteensa, kirveisiinsä ja pyssyihinsä ja asettuvat näin asumaan metsiin. He asuivat, kuten villit eräänlaatuisissa kömpelötekoisissa puisissa hökkeleissä, varastivat karjaa, varsinkin hevosia, elivät maissilla ja suolatulla lihalla, ja olivat villeydessä melkein intiaaneihin verrattavia. — Meille oli kerrottu, että vähän ennen tuloamme Louisianaan muuan näistä puolivilleistä tasavaltalaisista oli kestänyt paalumajassaan hallituksen joukkojen piirityksen. Hän oli uskaltanut tunkeutua Louisianan länsi-alueelle asti, pyydystänyt joukon vilttejä hevosia, tavattu matkallaan Mississippijoelle sekä ajettu takaa paalumajaansa asti, missä hän oli kestänyt murhaavan piirityksen. — Huhu oli tietysti liioitellut tapauksen. Mutta jos vain puoletkin oli totta siitä, mitä näistä ihmisistä kerrottiin, niin emme me tällä kertaa olleet juuri parhaimmassa seurassa.

Samalla kun nämä huolet toinen toisensa perästä liikkuivat mielessämme, tarkastelimme me vielä kerran tuota miestä ja hänen seuralaisiaan.

Hän oli kuusi jalkaa pitkä, solakka, mutta hänen lihaksensa ilmaisivat harvinaista voimaa. Kasvojen piirteet olivat terävät, varsinkin silmät, joissa ilmeni todellinen kotkankatse. Hänen kasvojensa eleet kuvastivat itsetietoisuutta, samoin kuin koko hänen käyttöksensä meitä kohtaan enemminkin halveksumista kuin kunnioitusta. Hänellä oli pukuna ainoastaan nahkapusero väineen, mihin oli pistetty pitkä veitsi, lyhyet nahkahousut, olkihattu, jossa ei ollut enää lieriä, ja kivääri.

»Mutta missä on Martin?» kysyi yhtäkkiä Lassalle.

»Tarkoitatteko nuorta ranskalaista, joka pyysi meitä ottamaan teidät huostaamme?» kysyi vanhus.

»Häntä juuri.»

Vanhus viittasi savuseinää kohti.

»Tuolta on hän kait löydettävissä.»

»Siinä tapauksessa me haluamme hänen luokseen, — mutta missä ovat hevosemme?»

»Luulen», arveli muuan nuorista miehistä, »että tuo ranskalainen ei tiedä oikein, mitä hän tahtoo. Teidän hevosenne ovat laitumella puolen peninkulman päässä tuolla jäljelläpäin ruohikossa. — Ette kait vaadi, että eläinparkojen olisi pitänyt uida puolen peninkulmaa veneen perässä. Bill on niitä vartioimassa.»

»Ja mitä hän niille sitte tekee?»

»Joe menee sinne veneellä, ja kunhan tuli on aikansa raivonnut, niin näette loput. Ette kaiketi luule, että me teidän hevosianne — —?»

Vanhus ei lausunut viimeisiä sanoja, mutta hänen kasvoilleen vetäysi ylimielinen hymy.

Minä olin tarkannut häntä terävästi, samoin Lassalle. Me vastasimme yhdestä suusta, että lähdemme hänen kanssaan ja luotamme häneen.

»Siinä teette oikein», kuului lyhyt vastaus.

»James!» sanoi hän kääntyen muutaman nuoren miehen puoleen. »Te menette siis Joen kanssa edelleen Kilpikonnasuon alalaitaa, me oikaisemme tästä keskeltä. Mutta ei haittaa, jos jo heti täällä varustamme päresoihdut.»

»Päresoihdut?» kysyimme me.

Vanhuksen silmäys näytti sanovan: pitääkö teidän sitte sekaantua joka asiaan? Samassa hän tokasi: »Päresoihdut, ne ovat tässä sypressisuossa samanarvoisia kuin teidän henkenne, vaikka teillä olisi niitä kymmenen.»

»Omituinen puhetapa on näillä miehillä», kuiskasi minulle Lassalle.

Vanhus iski tulta ja sytytti päreen, joita oli otettu veneestä. Hän sytytti toisenkin, katseli vielä kerran joen polvekkeeseen, sitten veneen jälkeen, joka alkoi jo hävitä näkyvistä kaislikonreunassa, ja lähti liikkeelle.

»Kirottu espanjalainen suo», murahti hän, »kunpa se olisi kunnolle amerikalainen eikä pettävä espanjalainen, niin se kestäisi kuin rehellinen mies ainakin, kunnes olette käyneet siihen käsiksi, eikä pettäisi ja vetäisi teitä mukanaan päätänne myöten, vaikkapa se olisi kahdenkymmenen jalan päässä jalkapohjista.»

»Seuratkaa minua askel askeleelta», sanoi hän kääntyen meihin, »ja sinä, Jonas, pidä silmällä molempia ranskalaisia, äläkä odota siksi, kunnes näet heidät rintaa myöten liejussa.»

Meistä ei tuntunut varsin rohkaisevalta kuulla näitä perin vähän lohduttavia neuvoja, mutta kooten kaiken rohkeutemme astelimme vanhuksen jäljissä.

Olimme kulkeneet noin viisikymmentä jalkaa suota. Tähän asti oli aurinko valaissut kulkuamme. Sypressit olivat noin kymmenen tai viidentoista jalan päässä toisistaan, ja niitten mahtavat rungot kohosivat viidenkymmenen jalan korkeuteen, missä leveät, sateensuojan kaltaiset oksat tuuheina levenivät, runko rungon, latva latvan vieressä rivittäin, niin että suo muistutti ääretöntä suojakatosta, jonka läpi ei yksikään auringonsäde voinut tunkeutua. Me näimme vielä, mitenkä taivaanrannalla tuikahtelevat valonsäteet kiistelivät hämärän kanssa ylivallasta, vähitellen vain välähdellen pimeässä ja lopulta häviten yön helmaan. Mikäli päivänvalo väheni, sikäli paksummaksi, tukahuttavammaksi ja lopulta aivan saastaiseksi tuli ilma suolla. Meidän päresoihtumme, jotka ensimältä loimusivat niin kirkkaasti, himmenivät himmenemistään, kunnes ne viimeiseltä näyttivät vain välähtelevän silmissämme kuin virvatulet.

»Niin, niin», puheli taas vanhus, »yksi yö tässä suossa voi istuttaa ruumiiseen myrkyllisen taudin; — Mitä yö? Puolituntinen voi sen tehdä, jos teillä vain on kolmekin huokosta auki ruumiissanne. Vaan ei hä-

tää, prerioutulipalolla on hyvätkin puolensa, se kuivaa hien, sulkee huokoset.»

Ja näin itsekseen puhellen kulki hän edelleen valaisten ensin ja sitten koetellen jokaisen rungon, jolle hän jalkansa sovitti. Tämän kaiken teki hän niin taitavasti, että selvästi huomasi hänen kulkeneen jo useinkin tätä samaa vaarallista tietä.

»Seuratkaa vain aina jäljissä», mutisi hän taas, »mutta tehkää itsenne kepeiksi, te ranskalaiset, niin kepeäksi kuin vain ranskalainen voi, pidättäkää hengitystä. — Katsoppa tuota pötkelöä.»

»Kas vain, Nathan!» huusi hän itselleen, »kas vain. Olitpa vähällä hölmistystä. Niin vanha suonpolkija kuin oletkin, olit jo pitämäisilläsi kuusitoista jalkaa pitkää alligatoria mätänevänä puunrunkona.»

Vanhus oli kohottanut jalkaansa ja ojentanut sen, mutta epäillen vielä töykännyt puuksi luultua kiväärinsä perällä: puupötkelö oli livahtanut tiehensä, ja vanhus lennähtänyt kiivaasti minua vasten, jolloin olin vähällä horjahtaa suohon kapeilta portailta.

»Senkin lurjus!» huusi hän aivan säikähtyneenä, »luuletko sinä voisit vilpistellä hävyttömyyksilläsi kunnollisille ihmisille?»

»Mikä siellä on, vanhus?»

»Mikäkö on?» matki hän vetäen tupesta pitkän jahtipuukon, »ei mitään muuta kuin että muuan alligatori — mutta tuollahan sen näette.»

Ja pötkelön sijasta, joka oli hävinnyt, ammotti edessämme alligattorin kita.

Minä kohotin pyssyäni.

»Älkää ampuko, munsööri», kuiskasi minulle vanhus, »älkää ennen kuin on pakko! — Te ette ole yksin täällä. Näin sen pitää käydä», sanoi hän kyykistyen hitaasti ja työntäen pitkän puukkonsa pedon silmään. Se paiskeli häntäänsä, niin että musta suolieju räiskyi päällemme.

»Tästä saat», sanoi vanhus nauraen »ja tästä — ja tästä», ja petoa, joka kiemurrellen yritti siepata hänet suuhunsa, iski hän vielä muutamia kertoja kaulaan ja kylkiluitten väliin.

Sitten pyyhki hän veren veitsestä, pisti sen vyöhönsä ja katseli ympäriilleen.

»Tuolla pitäisi olla jonkun puunrungon, — en ole toki ensi kertaa tällä suolla. Mutta tuossahan se onkin, runsaasti kuusi jalkaa pitkä. — Nyt, ranskalaiset, ovat teidän tanssikoipenne jonkun arvoiset.»

Näin sanoen hyppäsi hän yhdellä loikkauksella sille, mitä hän kutsui puunrungoksi.

»Herranen aika, mies! Minä näen veden kimmeltävän, oletteko te pystyssä?»

»Vai veden kimmeltelevän! Se mitä te luulette vedeksi, on pari vaivaista käärmettä — kunnollisia mokassini — mutta väärennettyjä kongokäärmeitä — ne tahtovat myöskin elää, ovat hyvää ruokaa meidän sijoillemme. Lähtekää nyt liikkeelle.»

Hätä antoi minulle voimia! Painoin vasemman jalan niin lujasti liejussa huojuvaa puuta vasten kuin vain voin ja hyppäsin sitte yli.

»Hyvä!» myhähti vanhus. »Nopeasti ylös, ja toinen munsööri myöskin, että päästään eteenpäin. Vielä pari tällaista paikkaa, ja matka sujuu paremmin.»

Niin me mennä komppuroimme edelleen askel askeleelta, nostimme toista jalkaa, asetimme sen kevyesti maahan, mutta vedimme heti takaisin, kunnes luulimme löytäneemme kestäväen maaperän. Kiväärilämmä työkkäsimme samalla puunrunkoja. Neljännestunnissa olimme tulleet ihmeellisen taitaviksi, mutta hätä opettaa kömpelönkin tanssiin. Ja täällä oli hätä. Sypressisuota ulottui noin neljä tai viisi peninkulmaa pitkälle joenpolvekkeen vartta. Se oli syvä, täynnä mustaa mutaa, jota peitti paikoin likainen, paikoin kirkkaanvihreä hyllyvä kerros köynnöskasveja, lianeja ja sammalta, jotka kaikki olivat verhonneet allensa suon ja puunrungot. Näitä runkoja ei tosin ollut säännöllisesti, mutta kuitenkin niin, että huomasi ihmiskätten olleen täällä toimessa.

»Sanokaa», kysäsin minä, »eikö tästä näytä kuitenkin kulkevan polku, sillä —»

»Vaiti», tiuskasi vanhus, »kunnes olemme varmalla pohjalla, vaiti jos henkenne on teille kallis. Älkää välittäkö käärmeistä, vaan astukaa jäljissäni.»

Mutta heti kun taas ojensin jalkaani eteenpäin ja olin asettaa sen päresoihtujen himmeästi leiskahtelevassa valossa vanhuksen jalansijaan, nousi noin neljän tuuman päässä jalastani puunrungon yli hirveä alligatorin kita esille liejusta ja iski nopsasti minua kohti. Ennätin laukaisemaan kiväärini pedon säkenöivään sisiliskon silmään. Alligatori ponnahti taaksepäin, karjasi kovasti, viskelihe raivoisasti muutamia kertoja mudassa, mutta upposi lopulta.

Vanhus oli vilaissut taakseen, ja tyytyväinen hymy kuvastui hänen avoimen suunsa ympärillä, mutta minä en kuullut, mitä hän sanoi, sillä kapina, joka nyt syntyi joka puolella, oli niin hirvittävä, että se aivan huumasi minut hetkeksi.

Tuhannet, kymmenet tuhannet alligatorit, rupisammakot, yöpöllöt ja havukat, jotka asustavat liejussa ja sypressien lehvisissä, kajauttivat nyt ilmoille äänensä, karjuntansa ja voihkinansa sekä alkoivat kapioida. Kirkuen työntyivät ne lymypaikoistaan esille, piirittivät meidät ja lensivät päittemme ympäri. Me vedimme puukot tupesta suojellen käsillämme päätämme ja silmiämme, mutta meidän hetkemme olisivat olleet luetut, jos ei —

Kauheassa eläinmaailman kapinassa kajahti pamaus ja heti toinen. Eläinten raivoaminen muuttui samalla ulvovaksi ja valittavaksi. Ne tulla töksähtivät vielä eräitä kertoja meitä kohti, sitten kaartelivat ne suurissa ympyröissä ympärillämme, lopulta vaimeni kirkuminen ja karjuminen. Meidän soihtumme olivat sammuneet. Me seisoiimme siinä sysipimeässä yössä.

»Vanhus, Jumalan tähden.»

»No, oletteko vielä elossa?» naurahti vanhus niin omituisella äänensoinnulla, että minua hirtti — »ja teidän ystäväne? Enkö minä teille jo sanonut, että emme ole yksin, nämä pedot puolustautuvat myöskin, kun heitä ahdistaa lymypaikoissaan. Yksi ainoa laukaus on kylliksi saattamaan teidän kimppuunne koko viheliäisen joukon, mutta ne saa kylläkin taas järkiinsä, jos näkevät, että tosi on kysymyksessä. Tavallisesti saa kaksi peräkkäistä niitä kohti ammuttua laukausta ne ymmärtämään, että ovat vain typeriä, kirkuvia elukoita.»

Samalla kun vanhus puhui näin, iski hän varovasti tulta ja sytytti yhden päresoihdun.

»Onneksi on meillä täällä vähän leveämmältä jalansijaa», naurahti hän, »Ja nyt eteenpäin. Aika on täpäällä, aurinko on mennyt mailleen, huomaan minä, ja meillä on vielä sievä taival edessämme.»

Ja hän painoi taas edelleen, askel askeleelta, mutta sellaisella varmuudella, että se joka askeleelta antoi meille enemmän luottamusta tähän mieheen.

Lienemme näin jatkaneet kulkuamme puolen tuntia, kun yhtäkkiä meille tuikki vastaan heikko, kelmeä valo.

»Vielä viisi minuuttia, ja me olemme perillä, mutta olkaa varoillanne: tämän kiroton espanjalaisen sypressisuon reunoilla oleskelevat mieluummin nuo hirtehiset, alligatorit, samoin pitävät eräänlaiset kilpikonnat lujasta maaperästä.»

Innokas kun olin pääsemään viimeinkin varmalle maakamaralle, en totellut enää vanhuksen sanoja, ja kun porraspuutkin olivat täällä lähempänä toisiaan, astuin vanhuksen edelle. Yhtäkkiä tunsin puunrungon, jolle olin asettanut jalkani, pettävän. Minulla oli aikaa vain sen verran, että huusin pysähtymään, mutta samassa olinkin vajonnut kainaloita myöten liejuun.

»Kas niin, tahdoitte ranskalaisten kevytmieliseen tapaan kulkea kerran omaa tietänne», puheli vanhus hypäten eteen ja tarttuen minua tukankiehkurasta kiinni.

»Olkoon tämä teille varoitukseksi, munsööri.»

Näin sanoen veti hän minut takaisin puunrungolle.

»Katsokaapa», sanoi hän. Ja todellakin erotin useampia alligatoreja, jotka olivat syöksähtäneet paikalle.

Minä en kyennyt saamaan sanaakaan suustani, kopeloin whisky-pulloa.

»Ottakaa kulaus sydämenvahvistukseksi, tai älkää ottako, oottakaa siksi, kunnes olemme Palmetossa. Levähtäkää — tointukaa — antakaa sydämen tykytyksen mennä ohi. — Kas niin, hyvä ranskalainen ystäväni — jos teette vielä muutamia retkiä vanhan Nathanin kanssa, niin sen minä sanon teille, että teistä tulee aivan toinen mies. Mutta tulkaa nyt.»

Me astelimme nyt lopultakin suon laitaa kohti. Kirkkaassa kuutamossa näimme huojuvan palmukentän, jonka tuhannet rungot kohisten ja aaltomaisesti taipuen tervehtivät meitä. — Hengitimme kevyemmin.

Pian tapasimmekin jo taas Nathanin pojat. He olivat kaataneet hirven. Sen he valmistivat ruuaksi. Kaikki koettivat pitää puolensa syödessä.

»Vai te olette saaneet lahjoituksen?» kysyi vanhus lopulta.

»Niin, hyvä Mister Nathan.»

»Ja valtuuden valita itsellenne palasen maata Louisianasta?»

»Oikeastaan ottaisimme sen mieluummin Techjoen varrelta, mutta jos minun suoraan täytyy tunnustaa, niin —»

»Niin ette», sanoi vanhus, »juuri välittäisi valita juuri sitä paikkaa, joka näyttää teistä edullisimmalta.»

»Sillä edellytyksellä, että se ei ole vielä annettu anteeksi», pistin minä väliin.

»Mitenkä te käsitätte sen? — Taidatte tarkoittaa, että espanjalaiset viranomaiset ovat antaneet sen anteeksi?»

»Tai myöskin entinen tämän maan omistaja, Ranskan valtio», lisäsin minä. »Sillä nämä molemmat, tietääkseni, ovat ainoat, joilla kansanvälisten lakien mukaisesti on ja on ollut käytettävänään lahjoittamisoikeus.

Mies pudisti kieltävästi päätään.

»Jos siis joku vanhan maailman kuningas suvaitsee lähettää tänne jonkun lakeijansa mukanaan likainen lippu, ja tämä näkee hyväksi pysyttää rievun jonkun mädänneen puuvillapötkkelön päähän, niin luulteko te tosissanne, että tämä »hökötyks» antaisi tuolle kuninkaalle oikeuden nimittää omaisuudekseen noin parin sadantuhannen neliöpeninkulman suuruisen maa-alueen ja lahjoittaa siitä sekä jakaa sitä oman ja sotamiestensä mielen mukaan.»

»Jos kuningas tai hänen hallituksensa on saanut omakseen maan teon kautta, jota te nimitätte hökötykseksi, nimittäin perustamalla kaupungeja, uutisasutuksia ja linnoituksia, niin silloin vastaisin myöntävästi», sanoin minä päättävästi.

Vanhus loi läpätunkevia katseita vuoroin minuun, vuoroin Lassalleen.

»Sitä ei epäile kukaan», vastasi hän paljon maltillisemmin, »että kaupungit ja linnoitukset myöntävät omistusoikeuden. Ei kukaan tahdo kieltää omistusoikeuttanne Neworleans'iin ja molempiin joenrantamaihinkin aina Baton Rouge'en ja Point Coupe'en asti. Mutta väitättekö, että kuninkaallanne olisi oikeus hallita sellaisiakin maita, jonne ei hän itse eikä yksikään hänen alamaisistaan ole jalallaan astunut?»

»Jos ne ovat hänen linnoitustensa ja uutisasutustensa rajojen sisäpuolella, niin väitän sitä.»

»Olette lyhyt», sanoi vanhus, joka oli noussut seisaalle keskustelun aikana ja iskenyt tuimasti luodikonsa perän maahan, »hyvin lyhyt — ja yhtä hyvin ja lyhyesti voitte te julistaa maamme lahjoitukseksi ja karkottaa kunniallisia ihmisiä heidän maastaan.»

»Mitä teille juolahtaakaan yhtäkkiä mieleenne, vanhus? Kuka on antanut julistaa itselleen lahjoituksena teidän maanne?»

»Olette ranskalainen, teillä on liukas kieli, ja niin oli muutamalla paronillakin, jonka nimi oli Bostropp. Mutta älkää kulkeko hänen jäljissään.»

»Mitä on paroni Bostropp sitte tehnyt?»

»Mitäkö hän on tehnyt? Tahdonpa kertoa teille, mitä hän on tehnyt. Hänkin antoi hallituksen lahjoittaa itselleen maa-alueen, joka käsitti noin viisikymmentätuhatta tynnyrinalaa ja ulottui Arkansasjokeen asti. Mutta hän ei tyytynyt maihinsa, jotka yhtäkaikki ovat mitä kauneimmat. Olipa muuan uutisasukas hänen maa-alueensa rajalla, nimeltä Jean. Hyvä, uutisasukas oli hiki otsalla laittanut itselleen istutuksia ja hoitanut taloutta vaimonsa ja kymmenen lapsensa kanssa ja oli tehnyt sen hyvin. Tulipa eräänä päivänä tuo kirottu paroni, hän näkee istutukset, ja heti panee hän Neworleans'issa koneensa liikkeelle. — Jean raukan täytyy mennä tiehensä, vielä kerran salolle, hänen täytyy luovuttaa istutuksensa paronille, joka tahtoo toteuttaa ties minkälaisen paroni-aatteen näillä istutuksilla. Kaksi vuotta sen perästä oli tuo seikkailija mennyt vararikkoon, hänen täytyi paeta maasta tuulella ja tuis-kulla, mutta istutukset otettiin kuitenkin Jean raukalta. — Nyt ovat rakennukset raunioina ja karhut temmeltävät siellä. — Olisinpa minä ollut Jean, kuulun olisin antanut paronille istutusten asemesta.»

Ja samalla kun tuo mies näin puhui, nosti hän rihlansa ampumaseenoon.

»Mitä paroniin tulee, niin en voi enkä tahdokaan ottaa häntä puolustakseni», sanoin minä antamatta tuon liikkeen hämmästyttää itseäni. »Jos tapaus on ollut sellainen kuin te sanotte, on hän menetellyt kevytmielisesti, tunnottomasti.»

Vanhus teki lähtöä, mutta pysähtyi kuitenkin ja kuunteli olkansa ylitse. Hän seisoi hetkisen miettien, samalla kun hänen poikansa viskasivat olalleen hirven lonkka- ja selkälihat sekä kirveet ja näyttivät aikovan seurata häntä.

Me seisomme ääneti.

»Ettekö tahdo tulla meidän mukana?» kysyi vanhus.

»Emme tiedä, onko se teidän mieleenne.»

»Sanat eivät ole nuolia, mies hyvä. Joka kansassa löytyy hyviä ja huonoja. Tulkaa, sillä täällä ei teidän kävisi hyvin.»

Me seurasimme.

Tie tai pikemmin suunta, jota aloimme kulkea — sillä tiestä tai polusta ei ollut jälkiäkään näkyvissä — vei prerion yli, sitten metsän läpi. Kuljimme sen perästä tiheikön läpi, joka teki viimeisen lopun vaatteistamme. Sitten menimme edelleen n. k. aaltomaan, aallontapaisten mäkien poikki. Mäiltä selvästi näimme preriotulen. Ruokoin rätinä, oksien räiskynä ja puiden romahteleminen kuului jaksottain tuulen mukana, mutta me olimme jo siihen kokolailla tottuneet.

Olimme kulkeneet muutamia peninkulmia maita ja mantereita, kun maaperä tuli pehmeäksi ja näkyi merkkejä siitä, että suo oli lähellä. Kävelimme niin pitkälle kuin maa meitä kannatti ja pysähdyimme

lopulta suon laitaan. Sanaakaan sanomatta nakkasivat James ja Joe taakkansa selästä, ottivat esille kirveet ja alkoivat kaataa lähellä olevia syypressiä. Lassalle ja minä seisoiimme ääneti odottaen, mitä tapahtuman piti, ja ihmetellen, mitenkä erinomaisen helposti metsäläiset kaatoivat puita. Se oli enemmän leikkiä kuin työtä. He heiluttivat kirveitään yhtä kevyesti kuin me miekkaa, ja säännöllisesti ja tahdissa! Ei viittä minuuttia, kun neljän tai viiden jalan paksuinen runko romahti maahan ja vaipui latva edellä suohon. Heti kun syypressi oli kaatunut, hyppäsivät nuoret kirvesmiehet rungolle ja karsivat yläpuolelta oksat latvaan asti, niin että puu tosin oli suossa, mutta kuitenkin suuremmalta osalta pinnalla. Sitten alkoivat he kaataa toista, kolmatta ja neljättä — puolella tunnissa olivat nuo neljä metsäläistä kaikessa rauhassa tehneet työn, johon neljältä ranskalaiselta olisi mennyt ainakin päivä.

Me olimme katselleet ihmetellen ja kysyimme nyt, mitä tämä kaikki merkitsisi?

»Saatte sen pian nähdä», arveli vanhus, joka katseli synkkänä suohon nojautuen pyssyynsä. Hän heräsi kuitenkin synkistä aatoksistaan, kun kuului Jamesin ääni: »Valmis on.»

»Nyt tulkaa, Ranskan pojat», sanoi vanhus.

»Mutta miksi suon poikki ja minkätähden noin paljon työtä?» kysyimme me.

»Senvuoksi että tämä on lyhin tie ja teidän vaivainen ruumiinne varmaankin enemmän väsyisi, jos teidän pitäisi kiertää suo. Paljon työtä», murahti hän jatkoksi luoden halveksivan silmäyksen syypressin runkoon. »Jos te tätä sanotte paljoksi, niin olette vielä vähän tehneet työtä, ja olisi teidän pitänyt jäädä omaan maahanne, jossa kuulemma on miljoonittain narreja, jotka tekevät toisille työtä. Taidattepa olla ylimyksiä, jotka antavat mieluummin muitten hommata puolestaan ja pitävät parempana asettua valmiiseen pesään. Mutta me tulemme teille näyttämään, että ei käy päinsä meillä asettua valmiiseen pesään; — me emme ole Jeaneja, emme totta vieköön! — emme niitä miehiäkään, jotka antavat paronin karkottaa meidät tilaltamme, vaikkapa hän tulisi sadan viidenkymmenen miehen kanssa.»

Vanhusta ahdisti ilmeisesti se ajatus, että me, uudet Bostropp'it, olimme tulleet silmäilemään ensin hänen maataan karkottaaksemme sitten hänet omaisineen. Selvästi sen älysimme, mutta vanhuksen ylpeä käytös, meidän seikkailumme, öinen marssimme ja vaarat, jotka olimme kestäneet, useat whiskykulaukset ja voimakas ateria, jotka olimme nauttineet, kaikki tuo oli herättänyt meissä jonkun verran metsäläisen uhkamielisyyttä, niin että emme välittäneet karkottaa vanhuksen mielestä tuota kummitusta.

»Saammepa nähdä», sanoimme me viivyteltyämme hetken metsäläisen tapaan ja niin huolettomasti, että se olisi hyvin sopinut nelikymmenvuotiselle metsämiehelle.

Varmoin askelin me seurasimme vanhusta, joka kulki edellämme puunrunkoa pitkin. Kun olimme tulleet latvapäähän, loikkasimme

poikki puolin olevilta oksilta toiselle rungolle, siltä kolmannelle ja heti neljännelle. Ennenkun olimme tulleet viimeisen latvaan, olimme jo taas lujalla maakamaralla. Vanhus viittasi meitä seuraamaan tähänastisessa järjestyksessä, perätysten, ja me mennä kipitimme toinen toisemme jäljissä puolen peninkulmaa läpi tiheän viidakon.

Lopulta Nathan pysähtyi, kääntyi meihin päin, asettaen rihlansa maahan, ja tuijotti meihin oikein pöllön silmillä.

»Sanokaappa, missä me olemme?» kysyin minä, antaen minäkin kaksipiippuiseni solahtaa maahan ja matkien hänen asentoaan.

Vanhus silmäili minua ja kasvonsa vetäytyivät omituiseen hymyyn. »Louisianassa tietenkin Red River'in, Mexikon lahden ja Mississipin välisillä tienoilla, teidän kuninkaanne asettamien rajojen sisäpuolella, mutta kuitenkin paikassa, minne hänen käsivartensa eivät ulotu, niin pitkät kädet kuin kuninkailla kuuluukin olevan.»

Se äänensävy, jolla hän tämän sanoi, oli niin purevan pilkallinen, että tulin ehdottomasti katsoneeksi puhujaan lukeakseni hänen kasvoiltaan, mitä hän oikeastaan meistä tahtoi.

Hän oli välinpitämättömän näköinen kuten aina. — Tarttuen käsi-varteeni, vei hän minut muutamia askeleita sivulle ja osotti erästä tummaa rykelmää, joka oli multavallin kaltainen.

»Taitaa olla jokin intiaanien hauta?» sanoin minä olan yli.

»Niinpä niinkin, te olette arvannut oikein, hauta se on, vaikkakaan ei punanahan, vaan oikean miehen — ei yksikään häntä parempi ole laskenut tätä virtaa alas. Voitte olla oikeassa, että se on kuulunut punanahkaisille, luulen näet, että tätä sanottiin »Indian Mound». Ettekö tahdo astua lähemmäksi?»

Me menimme lähemmäksi ja näimme paaluvarustuksen ja sen takana hirsikaton, joka ehkä oli noin kymmenen jalkaa edellistä korkeammalla.

»No mitäs sanotte nyt?»

»Näyttää minusta olevan enemmän tehty puolustusta kuin asuntoa varten.»

Laskettiin sitte maahan tikapuut, joita myöten pääsimme jyrkälle multavallille. Muuan nuorista miehistä aukaisi paaluvarustuksen portin, ja me astuimme tuon omituisen rakennuksen sisempään osaan.

Se oli tehty jotenkin tukevista, veistämättömistä sypressinrungoista. Se oli neliskulmainen rakennus, jossa oli matala puunrungoista kyhätty katto. Se oli noin neljäkymmentä jalkaa pitkä ja yhtä leveä. Sisäpuolella ei ollut muuta nähtävänä kuin polttamattomista tiilikivistä tehty uuni, ja puinen pöytä, joka oli asetettu pystyyn paalumajan nurkkaan.

»Älkää astuko tälle kummulle», sanoi mies juhlallisesti, »sinä on pyhää maata».

»Pyhää maata?» kysyimme me.

»Pyhää maata, mies! Tämän pöydän alla on haudattuna muuan niin reilu metsäläinen, ettei milloinkaan ole hänen vertaisensa laskenut Mississippi virtaa alas.»

»Vai niin, tässä on hauta», sanoimme me koko lailla hämmästyneinä.

»Hauta on — hänen hautansa — hänen paalumajansa, jonka hän oli rakentanut, jota oli puolustanut. Siinä hän kaatui, hänen verensä kostutti sitä, veriseksi oli hän sen ristinnyt jo silloin kun se tuskin vielä oli valmis.»

»Saatte kuulla vielä enemmän tästä verisestä paalulinnasta, saatte kuulla, mitenkä kuusi rihlakyttä piti puolensa kahdeksaakymmentä viittä espanjalaista ja ranskalaista muskettisoturia vastaan.

Me pudistimme epäillen päätämme.

Hän otti meitä molempia käsivarresta kiinni ja vei meidät ulos rakennuksesta. Kun tulimme erääseen kuuden neliöjalan laajuiseen kylkeiseen, pysähtyi hän.

»Pitivät puolensa kahdeksaakymmentä viittä espanjalaista muskettisoturia vastaan», toisti hän varmalla äänellä. »Se oli Asa kolmen veljensä, lankonsa ja serkkunsa sekä heidän vaimojensa kanssa. Hän kaatui kuin mies, kuin aito metsäläinen, kuin kunnan amerikalainen, mutta katkaisi sitä ennen elämänlangan kolmeltakymmeneltäviideltä espanjalaiselta. Tuolla» — hän viittasi puuvillapuitten lehviin, joitten kuunvalaisemissa latvoissa todellakin kaatuneitten henget näyttivät harhailevan — »tuolla noitten puitten varjossa he taistelivat, kaatuivat ja sinne he haudattiinkin».

Yön pimeä, tähtitaivaan hohde, joka valaisi perioon pistäytyvää metsänkielekettä, synkät varjoiset metsät kummallakin puolen paalumajaa, metsät, joiden laidoille kuu lähetti valoan — kaikki tämä yhdessä vanhuksen juhlallisen käytöksen kanssa vaikutti meihin vähitellen niin, että seisoiimme paikoillamme sanaakaan vastaamatta.

»Niin», toisti hän, nojautuen rihlaansa — »täällä kaatui kolmekymmentäviisi espanjalaista yhtä amerikalaista vastaan».

»Ja mikä oli tämän amerikalaisen nimi?»

»Mitä te kysytte, mikä hänen nimensä oli? Mitä te kyselette nimiä aivan kuin olisitte hevosvarkaitten kintereillä. Älkää yleensä kyselkö niin paljon. Katselkaa silmillänne, kuunnekaa korvillanne, mutta pitäkää kielenne kurissa, sillä puilla on korvat yhtä hyvin kuin seinillä omassa maassanne.»

»Anteeksi, ei meillä ollut minkäänlainen loukkaus mielessä», koetin minä rauhoittaa vanhusta.

»Loukkaus mielessä», tokasi vanhus hymyillen pilkallisesti. »Uskon, ettei teillä ollut se mielessä — uskon kyllä. Tahtoisinpa nähdä sen, jonka tekisi mieli loukata Nathania tai tulla liian lähelle häntä tai asettaa joitakin esteitä hänen tielleen. Kyllä vanha Nathan karkottaisi pian häneltä tämän halun, niinkauan kun hänellä on pyssynsä ja tikarinsa käden yltämällä. — Se on varma; — niin on asianlaita kuin sanon. Mies, joka on rakentanut paalumajan, — ja katsokaa oikein tarkkaan, se on perin vähän muuttunut, lukuunottamatta kattoa, joka oikeastaan oli hänen kuolemansa syyin — lepää nyt omassa maassaan ja oli metsäläisten kaunistuksena. Mutta espanjalaiset saivat kalliisti ostaa hänen

kuolemansa, ja niinpä on heiltä mennyt halu koskea Asan omaan. He eivät niinkään helposti unohda Asa Nolins'en nimeä!»

»Asa Nolins», huudahdin minä. »Minusta tuntuu kuin olisin kuullut mainittavan tätä nimeä.»

»Vielä opetus», jatkoi hän, välittämättä ensin sanoistani, »jonka hän on antanut teille». Mutta sitte hän sanoi:

»Vai niin, te olette kuullut Asasta, ja mitä?» ja hän kääntyi synkänä minuun päin.

Tällä lyhyellä väliajalla olin malttanut mieleni, sillä me olimme molemmat alkaneet huomata yhä enemmän, että uusi tuttavamme perin herkästi ärtyi.

»En voi tosin aivan tarkkaan sitä teille sanoa», arvelin minä. »Muitan vain kuulleeni tuon miehen nimen. Mutta olen kuullut niin paljon, että olen unohtanut taas ainakin toiset puolet kaikista noista jutuista.»

»Ymmärrän», sanoi vanhus — »luulen, että ette tahdo sanoa suoraan totuutta, ja se lienee ehkä yhtä hyvä, joka tapauksessa viisaammin tehty. Tahdonpa sanoa teille, mitä olette kuulleet. — Te olette kuulleet, että mies, jonka hautakummun olette nähneet, oli tunkeutunut teidän alueellenne ja sieltä varastanut hevosia. Eikö niin? Ja että hän oli ollut verenhimoinen kapinallinen?»

»Jotain sentapaista, sanoakseni totuuden, vaan en muista aivan tarkkaan.»

»Ja minä sanon teille», sanoi vanhus kiivastuen, — »saavat ampua minut, jos se ei ole kurjaa valetta. Ei ole Asa enempää varastanut hevosia kuin minäkään, joka olen heidän tuomarinsa. Ja minullehan kansalaiseni ovat antaneet tehtäväksi pitää yllä järjestystä. Mitä taas tulee siihen, että hän olisi ollut kapinallinen, niin oli hän amerikalainen, ja tämä ei ole kapinallinen milloinkaan, sillä hän on vapaana syntynyt.»

»Tuomari?» kysyin minä, ollen muka kuulematta puhetta vapaana syntyneestä amerikalaisesta, joka ei voinut milloinkaan olla kapinallinen.

»Tuomari», toisti hän, itsetyytyväisesti korostaen puhettaan. »Ette varmaankaan tiedä, mitä sillä tarkoitetaan? — Se on virka, jonka me olemme perustaneet täällä takalistoilla, itse pitäen lainohjaksia käsissämme, antamatta palkattujen tuomarien ja asianajajien mitata oikeutta itsellemme niin ja niin monen dollarin edestä. Saatte tuonnempaa tietää enemmän siitä, mutta sitä ennen tulee teidän kuulla Asasta ja hänen paalumajastaan, jonka hän oli ristinyt veriseksi, ja joka on tullut veriseksi.»

»Eikö olisi parasta jättää kertomuksenne toiseen kertaan?»

»Toiseen kertaan?» toisti vanhus. »Kuulkaahan, narrit jättävät toiseen kertaan, viisaat toimivat, kaikelle on oma aikansa; ja nyt on sopiva aika kertoa Asasta, sillä nyt te kuljette hänen maillaan ja teidän tulee kuulla, ennenkun näette; — huomenna ei ole enää siihen aikaa.»

Ja Nathan alkoi kertoa, mitenkä hän ja hänen lankonsa Asa Nolins, mukana muutamia matkatovereita vaimoineen ja lapsineen kulkivat

Kentuckystä etelään, mitenkä he laskivat myötävirtaa Mississippii monesta vaarasta ja vastustuksesta huolimatta ja nousivat sen syrjäjokea, Red River'iä ja löysivät lopulta ihanan maan: tupakka-, puuvilla- ja vieläpä sokerimaankin — ja ihanat vedet!

»Sydämeni sykähti ilosta, sen voitte arvata», sanoi vanhus. »Me panimme kaiken viisautemme liikkeelle ja teimme laskelmia siitä, minne-ikä voisimme paraiten rakentaa rakennuksemme, aloimme kaataa puita ja tehdä valmistuksia hirsimajan rakentamista varten.

Pian olikin meillä talvivarastot kunnossa ja me asuimme, kaksi perhettä yhdessä rakennuksessa. Olisimme mielellämme rakentaneet vielä kolme hirsimajaa, niin että jokaisella olisi ollut oma suojapaikkansa, sillä tietäkää, että meidän sananpartenamme on: meidän talomme on meidän linnamme. Mutta meidän täytyi ajatella peltojen raivaimista ja perkkäämistä — eikä se ollut mikään pieni asia, kun ei meillä ollut ainoatakaan hevosta, vaikka tosin kaksi auraa tarpeineen. Pellot kylläkin raivattiin, ja Asa ja minä otimme rihlamme, me halusimme kuljeskella ympäristöllä nähdäksemme, emmekö voisi saada liikkeelle paria hevoskonia ja lehmää, sillä ilman hevosia, sen huomaisimme hyvin, ei voinut ryhtyä mihinkään. Lehmiä me tarvitsimme kolmisen kappaletta ja rahaa meillä oli vielä viisikymmentä dollaria. Me kuljeskelimme noin yli viidenkymmenen peninkulman piirissä, mutta emme tavanneet yhtään istutusta, ja palasimme takaisin, mutta olimme kuitenkin ampuneet pari karhua ja hirveä.

Panimme peltomme kuntoon toiseen kyntöön asti, kaivoimme nimittäin ojat puiden ympäri * ja kiskoimme juuret irti. Kymmenen tynnyrialaa puuvillametsää tuli maissille, noin kuusi tupakalle — ja kaikki oli mallikelpoisessa kunnossa, kyntö vain puuttui.

Naisväkemme ja miehetkin alkoivat jo muokata maata, mikä on yksi niitä töitä, joita me metsäläiset vähimmän siedämme. Se tekee sielun ja ruumiin tymeäksi, kun siinä päivästä päivään et tee muuta kuin kiskot turvetta; — en voinut sitä koskaan kärsiä, ja sehän onkin vain neekerien ja valkoisten orjien työtä.

Meillä oli siis pari tynnyrialaa maata ja olimme suorittaneet oikein hyvällisen joukon todellista neekerityötä ja olimme taas paraillaan pelolla, kun äkkiä kuulimme kavioitten kopsetta ja näimme neljän ratsastajan ajaa karauttavan perioilta tänne päin. Heti kun he huomasivat meidät, pysähtyivät he aika lailla säikähtyneinä ja alkoivat puhella keskenään. Heillä oli muassaan myöskin muutamia komeita susi- ja lintukoiria. Silloin sanoi Asa: »Olisipa nyt mainio tilaisuus saada pari hevosta. Saa nähdä, eikö kaupat suju.»

Asa menee heidän luokseen ja tervehtii heitä, sillä Asa oli vapaus-

* Kun metsäaluetta tehdään käyttökelpoisiksi, hakataan vain pienemmät puut poikki ja kiskotaan juurineen, mutta isommat ympäröidään noin kolmen neljän tuuman levyisellä ja syvällä piirillä, mikä isketään maahan kirveellä. Puut kuoritaan, ja sitten kylvetään siementä sijaan.

sodan aikana palvelut sotamiehenä Lafayette'n joukoissa — ja kysyy heiltä, eivätkö he tahtoisivat laskeutua selästä ja pistäytyä sisälle.

Mutta samassa kun Asa näin kysyy, otamme me rihlat esille, jotka olimme asettaneet puunrunkoa vasten nojaamaan, sillä tietänne, että metsäläiset eivät saa milloinkaan laskea pyssyjään kauaksi luotaan — ne ovat heidän uskollisimmat ystävänsä varman käden ja tarkkan silmän kanssa.

Tuskin ovat kreolit * nähneet pyssymme, kun he jo kannustavat hevosiaan kovasti säikäyksissään!

»Älkää peljätkö», huutaa Asa, »olette rauhallisten ihmisten parissa, pyssyt meillä on käsillä karhujen, susien ja punanahkaisten varalta, mutta ei kristittyjen ihmisten». Nämä sanat rauhoittavat heitä, he laukottavat taas meitä lähelle, ja me laskemme pyssyt maahan. He laskeutuvat hevosten selästä ja astuvat Asan rakennukseen.

He katselivat ensin ihmetellen ympärilleen. Asa toi heille pullon erinomaista viiniä. Ja kun he sitä maistelivat hetkisen, tuli heidän sydämensä kevyeksi. Rakel paistoi hirvenpaistia, ja me pyysimme metsämihiä syömään, mihin he kylläkin suostuivat. Syödessä kysyi Asa heiltä, eivätkö he haluaisi vaihtaa hevosiaan välkkyviin espanjalaisiin dollareihin.

Kuullessaan mainittavan espanjalaisia dollareita, loistivat heidän silmänsä ilosta, sillä ne olivat siihen aikaan ja ovat vielä tänäpäivänä harvinaista tavaraa maassa. He kysyvät, montako dollaria Asa antaisi hevosesta.

Ja Asa sanoi: »Tuosta ruskeasta, jolla te ratsastatte», hän puheli heidän johtomiehensä kanssa, »kaksikymmentä dollaria, ja tuosta toisesta ruskeasta, jolla on valkoinen sukka jalassa, viisitoista».

Ranskalaiset mongersivat melskaansa ja sanoivat lopuksi, että Asa saisi nuo kaksi hevosta neljälläkymmenellä dollarilla.

»Kolmekymmentäviisi», sanoi Asa, »ei penniäkään enempää».

»Siis kolmekymmentäviisi», sanoivat espanjalaiset tai ranskalaiset, mitä lienevätkin olleet, luulen, että olivat kumpiakin. He puhuivat molempia kieliä. Tahtoivat saada laskettuina rahat käteensä, ennenkun antaisivat hevoset, mutta me emme suostuneet siihen.

»Meidän täytyy ensin saada hevoset», sanoimme me ja menimme ulos. Ulkona ei heidän johtomiehensä tahtonut antaa ruskkoa, ja se suuttutti meitä. Vihdoin viimein ottivat he rahat, kun huomasivat, että tosi oli kysymyksessä.

Mutta nyt älysimme mekin, että he eivät olleet sellaisia miehiä, joiden kanssa kunniallinen mies mielellään tekee kauppaa. He tulivat takaisin tupaan meidän mukanaamme muka juomaan harjaisiksi pullon viiniä.

He joivat yhden pullon, ja useampia seurasi tätä kunnes he tuskin

* Kreoleiksi kutsutaan uutisasutuksella syntyneitä puhdasveristen europlaisten jälkeläisiä.

enää voivat seistä pystyssä. Löpertelyistään ymmärsimme, mitenkä he eivät nähneet sitä erikoisen mielellään, että me olimme tänne asettuneet asumaan, metsästäjiä muka tulisi liian paljon.

Me sanoimme heille, ettei metsämiehiä olisi milloinkaan liiaksi, sillä vielä on tarpeeksi karhuja, susia, panttereita ja hirviä. Kuta pikemmin nämä häviäisivät, sitä parempi se olisi maalle, joka ei ollut luotu metsästysalueita varten, vaan tuottamaan puuvillaa, sokeria ja maissia.

He mutisivat jotakin keskenään puhuen omaa ranskalais-espanjalaista mongerrustaan, ja murahtivat ajaessaan kaksi yhden hevosen selässä, että he tulisivat pian tapaamaan meitä toistamiseen.

Mutta Asa, joka katseli heidän menoaan pudistaen päätänsä, sanoi: »Kuulkaa, miehet, nuo ovat n. k. kreoleja, se on, heissä on kolmas osa espanjalaista, kolmas osa ranskalaista ja loput intiaaniensa verta. Heillä on senvuoksi kaikki kolmen kansan pahat kurit veressään, ja saattepa nähdä, he tekevät meille vielä perästäpäin jonkun koiramaisen kepposen.»

»Mutta minkä kepposen he voisivat tehdä?» kysyi Rakel.

»Sitä en vielä tiedä, mutta yhtä varmaan kuin valtioissa löytyy maavouteja, löytyy täälläkin sellaisia maanvitsauksena, vaikkakin niillä voi olla toisellaisia nimiä.»

»Mutta kun ei nyt kukaan ole anastanut omakseen meidän maaluettamme, ja me olemme ensimmäisinä pystyttäneet tänne majamme?»

»Niin kuuluu se oikeuden mukaisesti meille», sanoi Asa, »mutta minua aavistuttaa. — Paina mieleesi, niillä on paha mielessä noilla.»

»Niin kylläkin, Asa», sanoin minä, »ja joskin he eivät tuo hyvää mukanaan, niin eivät he sitä itselleenkään saa. Voimme mekin olla myrkyllisiä, Asa», sanoin minä, »myrkyllisiä kuin kongokäärmeet, enkä minä pelkää kymmentä tuollaista kreolia. Olen kylläkin nähnyt ja kuulut omin korvin puhuttavan, että he ovat joutavia miehiä, jotka pitävät yhtä huonosti sanansa kuin neekerit Kentuckyssa. Onhan meillä nyt hevoset ja voimme panna peltomme lainmukaiseen kuntoon.»

»Sen voimme tehdä», sanoi Asa, »ja käymmekin heti siihen käsiksi, mutta hevoset näyttävät vielä olevan nuoria, ei liene pitkä aika siitä, kun ne ovat pyydystetyt prerioiltaan.»

Ja niin olikin. Saimme panna pari päivää valjastamiseen ja taltuttamiseen, ennenkun ne oppivat vetämään suoran vaon. Mutta työ sujui sitten sitä nopeammin. Me olimme muokanneet ainakin kymmenen tynnyrialaa maissi-aikaa varten ja noin kymmenen virginiakasville, ja olimme juuri aikeissa ojittaa noin parinsadan puuvillapensaansa ympärystät, hävittääksemme juuret, orjantappurapensaat ja köynnöskasvit ja kylvääksemme vielä jonkun verran maissia ja virginiaa, kun jouduimme vähän harhaan koko yrityksestämme.

Olipa Asa sittenkin aavistanut oikein. Nuo kreolilaiset hurtat olivat ennen niskassamme kun odotimmekaan. Olimme parhaillaan viidakkossa työssä, vähän matkan päässä kirves kädessä, kun Jonas tulee juosten: »Miehet, ettekö kuule mitään? Punanahkaisia!»

»Punanahkaisia!» huusimme me. »Mitä ihmettä ne meistä tahtovat,

ei toki päänahkojamme? Mutta jos he niitä haluavat, täytyy heidän nousta aikaisin aamulla.»

Otimme kuitenkin pyssyt esille, jotka olimme asettaneet puunrunkoja vasten, ja kapusimme mäen rinnettä ylös, missä talomme olivat taaempänä. Ja aivan oikein. Me kuulimme ääniä ja näimme myöskin tuossa tuokiassa noin neljä- viisikymmenen miehisen ratsastajajoukon, joka hurraten ja huutaen tulla karautti meidän viljelyksiämme kohti.

Silloin sanoo Asa: »Nathan, eivät ne ole punaihoisia, ne ovat nuo kironut kreolit, jotka tulevat tänne seurueensa kera. Ne näyttävät olevan oikein roskaväkeä, käyttäytyvät kuin olisivat humalassa.»

He melusivat ja huusivat kuin peikot ja karauttivat meitä kohti. Kun he olivat vielä noin viidenkymmenen askeleen päässä meistä, astui Asa esille.

Silloin oli yksi jo valmiina puhumaan, ja huusi: »Tuossa hän on, hevosvaras, petturi, joka vei minulta ruskoni.»

Asa ei vastannut mitään näin raakaan puheeseen, vaan katseli heitä ja odotti, kunnes tulisivat lähemmäksi.

Ja he tulivatkin lähemmäksi, — ja yksi heistä kysyi: »Kuka on täällä esimiehenä?»

Asa pudistaa päätään ja vastaa: »Täällä ei ole esimiestä, täällä on kansalaisia, ja ne ovat kaikki toistensa vertaisia.»

Mies sanoo: »Te olette varastanut tältä hra Groupier'ltä hänen hevosensa, teidän täytyy antaa se takaisin.»

»Onko siinä kaikki?» kysyy Asa.

»Ei kaikki», sanoo mies. »Sitten täytyy teidän lähteä täältä pois. Kuka on antanut teille luvan metsästä näillä mailla?»

»Luultavasti sama, joka on antanut sen teillekin», sanoo Asa tuolle miehelle, joka rupesi hyvin koppavaksi.

Kylläpä kreolit hämmästyivät tästä vastauksesta, ja toiset huusivat: »Meillä on metsästyslupamme ja lahjoituksemme hänen ylhäisyydeltään kenraalikuvernööriltä; toiset taas: »ja meillä Hänen Majesteetiltaan, suurelta Espanjan kuninkaalta.»

»Ja me emme tahdo», huusivat kaikki, »että vieraat ovat täällä tiellämme meidän omalla metsästysalueellamme. Karhut tulevat yhä harvinaisemmiksi, samoin kaguarit ja hirvet, puhvelit ovat tykkänään siirtyneet muualle.»

Ja kreolit hyppyttivät hevosiaan sinne tänne aivan kuin humalaiset.

Mutta Asa sanoo: »Kuta pikemmin karhut, sudet ja kaguarit karkotetaan muille maille, sitä parempi on se meidän maallemme. Maa ei ole karhuja ja susia varten, vaan ihmisiä.»

Kreolit sanoivat: »Teillä ei ole minkäänlaista oikeutta metsästä täällä, vaan pitää teidän pötkiä tiehenne.»

Silloin kysyi Asa, kuka heidät oli valtuuttanut karkottamaan hänet.

He hätkähtivät tämän kuullessaan ja mutisivat keskenään. Nyt

huomasi Asa kylläkin, ett'ei heillä ollut mitään valtuutusta, eivätkä olleet viranomaisia, vaan liittoutuneita naapureita, jotka tulivat ilman valtuutusta ja luulivat voivansa ajaa meidät kápälämäkeen.

He kysyivät vielä toistamiseen, oliko meillä lupaa asettua tänne ja rakentaa asuinrakennuksia ja raivata peltoja.

Asa sanoo silloin heille, ettei heidän pitäisi antaa hiustensa harmaantua senvuoksi. Hän oli asettunut tänne asumaan muutamien maanmiesten kanssa ja tulisi pitämään huolta siitä, että lupakirja on.

Mutta he sanoivat ilmoittavansa asiasta Natchitoches'in käskynhaltijalle ja tuomarille, ja ties kenelle, että me olemme luvatta asettuneet tänne, ja silloin saisimme katsoa eteemme.

Sitten sanoi Asa heille, että he voivat mennä ja ilmoittaa hänen puolestaan vaikka itse paholaiselle, mutta heidän pitäisi tehdä se pian. Jos näet he näin suuttavat häntä, niin hän näyttää heille, etteivät he ajattele enää takaisintuloa.

Silloin huusi tuo kreoli, jonka nimi oli Groupier, että hänen täytyy saada hevosensa.

Asa sanoo: hän saa kyllä sen ja molemmatkin, jos hän antaa takaisin kauppasumman, kolmekymmentäviisi dollaria.

Kreoli vastaa, ettei ollut niin paljon, ainoastaan viisitoista.

Asa huusi meidät luokseen, me olimme näet pysytelleet noin kolmenkymmenen askeleen päässä puuvillapensaiden takana. Me astuimme nyt pyssyt käsissä joukkoa kohti. He näyttivät vähän noloilta, kun he näkivät meidät valmiina laukasemaan, katselivat toinen toisiansa ja vetäytyivät taakse päin.

Mutta Asa sanoi aivan levollisesti — hän puhui jotensakin sujuvasti ranskaa, oli näet ollut vapautussodassa Lafayette'n armeijaosastossa —: »Hyvät herrat, ette ole tulleet tänne kohteliaitten miesten tavoin, te olette antaneet tuon miehen vetää itseänne nenästä, huomaan minä. Tässä on viisi maanmiestäni, kysykää heiltä kaikilta, eivätkö hevoset ole kunnolleen myödyt, ja rahat, nimittäin kolmekymmentäviisi dollaria, kaksikymmentä yhdestä, viisitoista toisesta, maksettu asianmukaisesti ja kaikki tapahtunut järjestyksessä.»

»Larifori», huusi kreoli, »Larifori. Te ette saa pilata täällä meidän metsästystämme ja rakentaa taloja. Minä ilmoitan Hänen Ylhäisyydelleen kuvernöörille ja Natchitoches'in käskynhaltijalle, kaikille minä sen ilmoitan.»

Mutta tiedättekö, kreolit, jotka näyttivät jo tulevan järkeviksi ja rauhallisiksi, olivat aivan sekaisin päästään, kun Asa puhui. He kirkuivat ja tekivät liikkeitään niin surkean näköisinä, ja ajaa karauttelivat edes takaisin. Heiluttelivat pyssyjään kuin intiaanit ja huusivat hurjasti: meidän piti muka mennä tiehemme, he eivät muka tarvitse amerikalaisia, osaavat kyllä itsekin pyytää otuksia. Lähteä meidän piti heti — tahi —

Nyt raivostuimme mekin, Asa ja minä, ja Asa huusi, että heidän tulee paikalla pötkiä tiehensä. He eivät käyttäytyneet kuin herrasmiehet, vaan kuin roskaväki, jonka hän karkottaisi luotaan piiskalla.

Heidän olisi parasta mennä eikä ärsyttää häntä myrkylliseksi, muuten saavat he sitä katuja lopun elämäänsä.

Asa nosti silloin vihaisena pyssyn poskelle, ja me samoin. Samassa silmänräpäyksessä, kun kreolit huomasi tämän, kannustivat he hevosiaan ja nelistivät tiehensä. Mutta kun he olivat noin viisisataa askelta meidän pyssyjemme kantomatkalta, päästivät he, tiedättekö, niin hirvittävän mökä-äänen, että viidenkymmentuhannen villihanhen rääkyntä Red River'illä tai Mississipillä on siihen nähden sääsken ääntä. Sitten laukasivat vielä useat ruostuneet pyssynsä meitä kohti.

Mutta me vasta nauroimme sydämen pohjasta näille suusankareille. Asa ei kuitenkaan nauranut.

»Enkö sitä sanonut», virkkoi hän, »että nuo kreolit tekevät meille hävyttömyyksiä?»

»Hävyttömyyksiä?» sanoin minä; »kutsutko sinä tätä hävyttömyydeksi, Asa? Mokomatkin vanhat lörpöttelijät! Saisivat hävetä sydänjuuriaan myöten, kun tulevat noin vieraitten ihmisten tanhuille päästääkseen ilmoille mongerrustaan niin, että meidän akkaväenkin täytyy ihan hävetä. Ja kohtelevat tuolla lailla rauhallisia kansalaisia heidän omassa kodissaan. Voimmeko me tätä sulattaa?»

»Se ei olisi vielä pahinta», sanoi Asa. »Jos niin olisi, voisimme kylläkin sen sulattaa, eikä se nyt vielä veisi meitä maantienojaan! Mutta luulen, että nuo miehentoivanat kertovat siitä edelleen, ja se tulee jonkun heidän kuvernöörinsä tai käskynhaltijansa korviin, että muka me emme ole tehneet mitään taloissamme heidän maallaan, minä sen enempiä kuin sinäkään. Ja ennenkun vielä olemme kuukauttakaan vanhemmiksi eläneet, tulee kompania tai kaksi heidän pyssymiehiään, ja silloin —?»

»Ja silloin? ja jos tulevatkin Asa, mitä sitten?» sanoin minä. »Jos he tulevat meitä kohti, menemme me heitä vastaan, ja oletko unohtanut Intiaanikummun?»

»En ole unohtanut», sanoi Asa. »Ajattelin juuri, emmekö voisi rakentaa sinne paalumajan, joka pitäisi puolensa.»

»Se on kaikki oikeata puhetta», sanoi Asa, »aivan oikeata, mutta onko meillä myöskin oikeutta siihen, Nathan, se on toinen juttu», sanoi hän. »Yötä ja päivää on minua kiusannut tuo ajatus siitä asti, kun nuo kirotot kreolit ensikerran täällä kävivät, yötä päivää, sanon minä. En minä tahdo tehdä mitään vääryyttä, Nathan!» virkkoi hän — »vaan oikeutta!», sanoi hän, »oikeus on kaikkea muuta parempi. Jos olet väärällä tolalla, menee kaikki päin mäntyä, ja sinä joudut suonpohjaan alligatorien pariin.»

»Asa», sanoin minä, »olen minäkin jo pitemmän aikaa sitä ajatellut, olen tuuminut ja tuuminut, ja olen nyt sitä mieltä, että emme ole kulkeet väärällä tolalla, vaan oikealla, niin oikealla, kuin vain voi olla olemassa, ja että meillä on yhtä hyvin omistusoikeus maahan, kuin yhdelläkään voudilla eri valtioissa, yhdelläkään ranskalaisella tai espanjalaisella, tulkoot sitte mistä tahansa. Meillä on kunnolleen oikeus tähän maahan, Asa», sanoin minä.

»Mitä sinä sanoit?» virkkoi Asa.

»Olethan toki siitä varma, Asa, ja olet kai itse usein kuullut ja nähnytkin, että tämä Louisiana ei ole muuta kuin Mississipin pohjaa? — pelkkää Mississipin pohjaa — Mississipin liejun muodostamaa, ja että tämä lieju on meidän maastamme kotoisin?»

»Sen tiedän», sanoi Asa.

»Ja että Louisiana on syntynyt tästä joen pohjamudasta, meidän mudastamme, amerikalaisesta mudasta, johon nähden ranskalaisilla ja espanjalaisilla ei ole vähintäkään sanottavaa.»

»Se vasta olisi?» sanoi Asa. »Olivathan he ennen täällä, Nathan, ranskalaiset ja espanjalaiset, kuin me», jatkoi hän.

»Ja me olemme tulleet tänne myöhemmin, Asa — myöhemmin, yhdenneltoista hetkellä! Mutta siitä huolimatta olemme me kuitenkin ilonpidossa mukana. Emme riistä ranskalaisilta emmekä espanjalaisiltakaan heidän oikeuksiaan, mutta emme anna myöskään riistää itseltämme oikeuksiamme. Meillä on yhtä paljon sanottavaa Louisianassa kuin heilläkin ja tahdomme pitää kiinni siitä», sanoi minä. »Mississippi on meidän virtamme, se saa alkunsa meidän maastamme jossain Pyhän Anthony-putouksen yläpuolelta. Se tempaa mukanaan joka vuosi yhä enemmän maata, sanovat ihmiset, jotka ovat tulleet vanhasta maailmasta suolaisen veden yli tänne. Siitä voisi jo syntyä kokonainen kuningaskunta. Onko siis tämä maa meidän!»

»Mutta», sanoi Asa, »meitä on vain kuusi, miten voimme me pitää puoliamme satoja vastaan?»

»Kuusi — mutta jos me rakennamme komean paalulinnan Indianer-Mound'ille, on meitä kuusikymmentä, ja voimme pitää puolemmesataa tuollaista espanjalaista sotamiestä vastaan», arvelin minä. »Ja meillä on nyt niin hyvä tilaisuus valloittaa palanen maata», sanoi minä, »ja jos me antaisimme karkottaa itsemme, niin pitäisi ensin heidän särkeä palasiksi pyssymme ja antaa meille niitten asemesta luudat käsiimme.»

»Mutta jos nyt tulee satakunta espanjalaista pyssymiestä?» sanoi Asa, »ja luulen, että heitä tuleeekin.»

»Senpä vuoksi rakennamme juuri paalulinnan», puheli Rakel, »ja puolustamme siellä omaisuuttamme, ja sen minä sanon sinulle Asa», jatkoi hän, »jos meikäläiset Saltriver'in ja Kentucky'n varrella ja Cumberlandissa saavat tietää, että espanjalaiset marssivat meitä vastaan, niin eivät he varmaankaan istu kädet ristissä.»

»Mutta Red River'iltä on pitkä matka Saltriverille ja Kentucky'in sekä Cumberland'iin», arveli Asa, »rohkeasti viisitoistasataa peninkulmaa ja enemmänkin. En välitä itsestäni, olen kylliksi usein katsellut tulta-suitsevien kanuunankitoihin ja kuullut englantilaisten pyssyjen pauketta, mutta minulla on vaimo ja lapset.»

»Älä sinä sure vaimosta ja lapsista», sanoi Rakel; »älä heistä sure, kun kunnia ja oikeus on kysymyksessä; — johan meidän pitäisi ikuisesti hävetä, jos me väistyisimme mokomienkin suusankarien tieltä. — Jos ne edes olisivat intiaaneja, mutta ei heillä ole suonissaan pisaraakaan

punanahkaisten verta, nehän ovat sellaisia pelkureita, pahempia kuin neekerit. Sen minä sinulle sanon, Asa, ja sanon sen jo etukäteen, että en mene takaisin likaisen Mississipin rannoille, en tahdo enää olla mis-sään tekemisissä mokomankin kanssa, olen saanut siitä tarpeekseni koko elämäkseni. Se on hienostumaton toveri — se on totinen tosi. Jos tahdot olla sen kanssa tekemisissä, niin mene, mutta anna minulle pyssy, niin puolustan paalulinnaani. Ja jos espanjalaiset minulta päänahan vievät, niin sanovat toki ihmiset Saltriver'in varsilla: Rakel oli Hiram Strongin oikea tytär ja on pitänyt puolensa.»

Nyt oli asia ratkaistu, ja Asa oli vakuutettu siitä, että hän voisi täydellä syyllä puolustautua espanjalaisia vastaan. Ja me ryhdyimme heti hommiin. Se ajatus kutkutti meitä aika lailla, että me olisimme ensimmäiset, jotka pystyttivät Yhdysvaltojen lipun Louisianaan. Mitä sanoisivatkaan meikäläiset Saltriver'in varsilla, jos he kuulisivat, että me ensimmäisinä olemme pystyttäneet tähtitaivaisen lipun Louisianaan.

Ja me päätämme nyt puolustaa oikeuksiamme paraimmalla verelämmellä ja paraimmilla voimillamme, aloimme myöskin valmistautua puolustusta varten.

Kaadoimme puita, enimmäkseen nuoria syressejä ja kuljetimme paikalle, veistimme niitä ja vedimme ne sitten nuorilla ylös sekä asetimme ne, niinkuin näette, nelikulmion muotoon, neljäkymmentä jalkaa pitkään ja yhtä leveään. Keskelelle sijoitimme uunin. Mutta siinä ei ollut vielä kaikki.

Asa, joka oli ollut mukana Brandywine'n taistelussa, ja taistellut Lafayette'n rinnalla, kun tämä haavoittui, ja myöhemmin Carolinan valtiossa Cowpensissa Cornwallista vastaan, oli huomannut siellä etupaalutuksen hyödyn, jos tusina tai puoli kunnan kyttää seisoo sen takana. Hän teetti paaluja ja veistätti ne teräviksi sekä kaivatti reikiä valliin, joihin ne iskettiin ja yhdistettiin toisiinsa oksilla, niin ettei niitä voinut helposti irrottaa toisistaan. Ja kun olimme saaneet pystyyn paalulinnaamme, peitimme rakennuksen laudoilla.

Laudat otimme mustasta männystä. Jonas ja Rigtheons kaatoivat männyt puolen peninkulman päässä, halkoivat ja kulettivat sitte reellä tänne. — Siinä teimme hullusti, sillä musta mänty syttyy herkästi, jos se on ollut pari päivää ilman vaikutuksen alaisena, mutta ei meillä ollut aikaa ottaa lujempaa puuta. Meillä oli ainoastaan kuusi seitsemän jalkaa paksuja syressejä, ja niitä ei halkaise niinkään helposti. Näin ollen täytyi meidän turvautua noihin kirottuihin mustiin mäntyihin, jotka kuitenkin saattoivat meidät toivottomaan pulaan, niinkuin saatte kuulla myöhemmin.

Paalulinna oli siis pystyssä ja kattolaudat paikoillaan. Ne me peitimme säleillä. Nauloilla me sitten iskimme koko laitoksen kokoon uunin muun mukana, niin että naisväki töin tuskin voi keittää. Sitten täytimme whisky- ja jauhoastiat kaikella vedellä, mikä oli saatavissa ja toimme kaikki kapistuksemme, kinkut, jauhot ja maissin ja kaikki paalulinnaan. Yöt ja päivät olimme hommissa pannessamme mallikel-

poiseen kuntoon ajattelematta sitä, että nuo onnettomat mäntylaudat saisivat meidät sellaiseen pulaan.

Ja me laskimme, etteivät espanjalaiset pyssymiehet tulisi ennenkun kuukauden tai kahden kuluttua, sillä tunsimme jotensakin tarkkaan Natchitoches'in linnaväen miesluvun, että se oli nimittäin tällä kertaa kaksisataa. Kaikkia taas ei linnanpäällikkö voinut lähettää meitä vastaan, niin tuumimme. Ja ennenkun hän voisi hankkia lisäväkeä Mississippin varsilta tai Neworleans'ista, täytyisi kulua ainakin kahdeksan viikkoa, niin laskimme.

Tämä lohdutti meitä suuresti, sillä jos espanjalaiset olisivat tulleet neljän viikon kuluessa, ei meidän paalulinnamme olisi ennättänyt valmiiksi. Ja kuudella rihlalla ei sentään voi tapella kuuttakymmentä vastaan, olivatpa ne kuin hyvät tahansa. On komeata, kun on rihla varmassa kädessä ja takana terävä silmä, mutta ei sillä voi kuitenkaan lyödä, kuten raamatussa aasinleukaluulla, sata yhdellä iskulla.

Neljän viikon kuluttua oli paalumaja jo paalugarustuksineen kunnossa, ja naisväki toimitti kaikki varastomme sinne, ainoastaan välttämättömimmän jätimme asuinrakennuksiin. Meidän oli nyt paljon parempi ja rattoisampi olla ajatellessamme, että paalulinnamme oli kunnossa, ja että pystyimme tekemään vastarintaa. Asa vain oli edelleen raskasmielinen, tarkasteli usein paalulinnaa ja arveli: »Luulenpa, että tästä on pian tuleva verinen linna. Ja sen sanon teille, että yksi meistä saa täällä verisen hautansa, ja kuka se on, sen tiedän minä parhaiten.»

Minä sanoin hänelle: »Hiljaa, Asa! Mitä kuvitteluja nuo ovat? Miksi painostat mieltämme? Me kaipaamme nyt kevyttä mieltä, Asa.»

Asa näytti taas iloiselta, ja meni uudelleen levollisesti työhön, mikä oli käsillä. Mutta kun ei aina tarvittu hevosia, niin oli kukin vuorostaan vakoilemassa noin kymmenen peninkulman päässä ottamassa selkoa, eivätkö nuo kutsumattomat vieraat jo tulisi meitä tervehtimään. Öiseenkin aikaan olimme varuillamme, niin että joka yö oli kaksi vuorotellen vahdissa. Heidän täytyi kulkea edes takaisin vartiopaikallaan. Ja kun me eräänä aamuna olimme parhaillaan työssä pensaikossa kaivamassa ojia puitten ympärille, tulee Rigtheons täyttä laukkaa ajaen luoksemme.

»Ne tulevat, niitä on ainakin satakunta», huutaa hän.

»Nyt sitä koetellaan», sanoo Asa niin levollisesti kuin olisi hän käynyt hirveä ampumaan — »nyt sitä koetellaan. Ovatko ne vielä etäällä?»

»Ne tulevat juuri perioriota kohti, puolesta tunnissa voivat ne olla täällä», arvelee Rigtheons.

»Miten ne tulevat? Etujoukkona? Takajoukkona? Miten paljon niitä lienee?»

»Ei sinne päinkään, kaikki yhdessä kasassa. Niitä lienee sadan paikkeilla», sanoo Rigtheons.

»Silloin on meillä voitto — eivät näytä käsittävän mitään sotilaskomennosta. Nyt liikkeelle naiset, liikkeelle!» huutaa Asa. »Antakaa

kaiken olla rauhassa, ja liikkeelle; me seuraamme mukana ja suojaamme teitä takaapäin, kaksi edeltä päin katsomaan, tokko he jo ovat saaneet vihiä meidän piilopaikastamme.»

Rigtheons karautti heti paalulinnaa kohti, ollakseen siellä ennen heitä, jos he olivat sen vainunneet. Mutta ei ollut vaaraa — he aavistivat yhtä vähän paalulinnasta, kuin meidän villit kalkkunamme.

Naiset ottivat vielä mukaansa kaikenlaiset kapistukset, mitkä olivat jääneet jäljelle. Paljoa ei niitä ollut, sillä metsäläiset, kuten tiedätte, eivät rupea laahaamaan mukanaan kokonaisia laivalastillisia joutavaa rihkamaa. He ottivat, mitä siellä vielä oli, ja sitten läksimme liikkeelle, kulkien metsän laitaa linnaamme kohti, missä Rigtheons jo oli. Hän oli jo avannut salaisen oven ja laskenut alas tikapuut.

Me nousimme niitä ylös, kun olimme ensin ajaneet hevosemme suolle päin ja sitoneet jalat, jotta ne eivät juoksisi karkuun. Vedimme sitten tikapuut ylös ja kiskoimme oven kiinni, ja siellä sitä oltiin.

Tuntuipa sydänelässä vähän omituiselta, kun huomasimme olevamme paalutuksen sisässä, ja voimme nähdä, mitä ulkona tapahtui, ainoastaan raoista, niin suurista, että voi pistää niistä pyssyt. Meitä rupesi ihan pelottamaan, sillä emme olleet tottuneet olemaan suljettuina.

Olimme hiljaa, niin hiljaa kuin kirkossa, kului minuutti toisensa perästä, ja korkeintain kuului kuisketta. Rakel leikkeli vanhoja paitoja ja sively rasvalla palaset kuulien peitteiksi. Me panimme uudet piikivet pyssyihimme ja puhdistimme ne perin pohjin. Naisväki hioi kirveet ja jahtipuukot. Kaikki tapahtui aivan hiljaa.

Näin oli kulunut aikaa. Viimein kuulimme melua ja huutoja sekä pyssynlaukauksia. Näimme raoista, mitenkö espanjalaiset soturit juoksivat sinne tänne sillä kummulla, missä meidän talomme olivat. Jälkimmäisiä emme kuitenkaan voineet erottaa.

Mutta yhtäkkiä, tiedättekö, kalpenimme kaikki!

Nousipa ilmoille ensin yksi savupatsas, sitten toinen ja pian kolmas. »Jumala armahtakoon meitä!» sanoi Rakel, »nuo murhapolttajat ovat sytyttäneet tuleen talomme».

Me vapisimme kaikki raivosta. Kuulkaa! Jos olette raataneet näin neljä viisi kuukautta, pahemmin kuin järjettömät elukat, ja saaneet kokoon hirsimajan vaimoillenne ja noille pienille raukoille, jotka he ovat synnyttäneet, ja sitte tulee hirvittävä vihamies ja polttaa ne poroksi, ikäänkuin ne olisivat olleet sänkeä maissimaassa, niin kuulkaa, ei teillä silloin olisi enää ihmissydäntä, jos eivät hampaanne kalisisi ja kädet puristuisi nyrkkiin. Hampaat kalisivat meillä suussa, mutta olimme vaiti, raivo esti puheen.

Ja Rakel huokasi: »Voi meidän talomme! Meidän poloinen talomme! Mitä on se tehnyt murhapolttajille? — Voi teitä murhapolttajat!»

»Hiljaa vaimo», sanoi Asa. »Hiljaa, ei ole aikaa valittelemiseen, pian varmaankin olemme valituksemme loppuun valittaneet.»

»Herra, tapahtukoon sinun tahtosi», sanoi Rakel. On hurskasten vanhempain lapsi, tuo Rakel, joka lukee raamattuaan. Hän toi nytkin

sen esille, mutta Asa sanoi: »Ei ole nyt aikaa rukoilemiseen, niin mielelläni kuin sen muuten teenkin, vaan toimintaan — heitä tuo, Rakel.»

Rakel pani pois raamatun. Me katsoimme oliko kaikki järjestyksessä, nostimme kiväärit poskelle ja tuijotimme palaviin, poloiisiin taloihin.

Mutta juuri kun me siinä katsella tuijotimme, näkyy yhtäkkiä vain sinistä ja mustaa metsänlaitojen välillä.

Nyt tulivat espanjalaiset täyttä laukkaa noin satamiehisenä joukkona.

Oli päivällisaika — me laskimme niitä, mutta emme voineet alussa päästä oikein selville, sillä ne parveilivat sinne tänne kuin villit kyyhkyset ilman minkäänlaista järjestystä. Varmaankaan eivät he suuriaakaan meistä ajatelleet, muutoin olisivat käyttäytyneet järkevämmin. Mutta kun olivat tulleet noin viidensadan askeleen päähän meistä, järjestyivät he jotenkin riviin, ja nyt me laskimme kahdeksankymmentä kaksi piilukkopyssyllä ja karabinilla varustettua miestä ja kolme ilman; — niillä oli paljastetut miekat kädessä — ja istuivat hevosen selässä. Nyt hekin astuivat maahan.

Joukossa oli vielä seitsemän muuta ratsain, jotka samoin laskeutuivat selästä ja sitoivat ratsunsa kiinni. Heidän joukostaan tunsimme kolme noiksi petollisiksi kreoleiksi, jotka olivat saattaneet meidät pulaan, ja yhden, jota he kutsuivat Groupier'iksi.

Muut kuusi olivat n. k. akadialaisia tai kanadalaisia, joitten maanmiesten kanssa me olimme jo tehneet tuttavuutta Mississippin yläjuoksulla. Ne ovat reippaita metsämiehiä, nämä akadialaiset, mutta villiytyneitä, hurjia, juoppouteen vajonneita raakalaisia.

Luulen muuten, että juuri nämä akadialaiset ne olivat ensimmäiseksi osottaneet espanjalaisille sotamiehille tien meidän paalulinnaamme, sillä nämä käyttäytyivät niin hölmösti, että ne olisivat luullakseni pyörineet pari tuntia kuin yöpöllöt kirkkaana päivänä, ennenkun he olisivat havainneet, minne me olimme joutuneet.

Viimein tulivat akadialaiset, kuten sanottu, ensimmäisinä ja päästivät kovan huudon nähdessään paalulinnan ja varustuksen ja hätkähtivät huomattessaan, että me olimme varustautuneet ottamaan heitä vastaan, ja menivät esikunnan luokse.

He ilmoittivat epäilemättä huomionsa upseerille, jotka tosin kuuntelivat heitä, mutta pudistivat päätään. Sitten lähti koko joukko liikkeelle.

»Nyt sitä yritetään» kuiskasi Asa, kun he tulivat kohti valkoisissa, ruskeissa ja jos joissain puvuissa, yksi toistansa likasemmassa.

He marssivat nyt paremmassa järjestyksessä, kapteni etunenässä, sivustoilla akadialaiset, jotka painuivat enemmän puuvillapensaita kohti ja hävisivät pian tykkänään niitten taakse.

Kun Asa huomasi tämän, kuiskasi hän minulle: »Nämä ovat oikeastaan vaarallisimmat varman kätensä ja terävän silmänsä takia, — näitä vastaan täytyy meidän ensin yrittää. Muut eivät käsitä mitään sissisodasta, heidän kanssaan kyllä tulemme toimeen.»

Espanjalaiset marssivat edelleen ja tulivat lähemmäksi niin, että olivat vain sadan askeleen päässä paalulinnasta ja ihan kuin maalitauluina. Silloin kysyy Rightheons: »Annetaanko paukkua murhapolttajille.»

»Jumala varjelkoon!» sanoi Asa, »meille se ei sovi. Me tahdomme puolustautua kuin miehet ainakin, mutta odotamme siksi, kunnes he ahdistavat meitä, silloin he vuodattavat itse omaa vertansa. Ja jos me kaadumme, niin kaadumme me taistellen oman ja vaimojemme hengen puolesta, mutta me tahdomme pysyä oikeuden periaatteitten pohjalla.»

Kun nyt espanjalaiset olivat tulleet sadan askeleen päähän paalulinnastamme ja näkivät selvästi, että heidän tulisi anastaa ensin etuvarustukset ennenkun pääsisivät meihin käsiksi, pysähtyivät upserit ja pitivät neuvottelua.

Asa huusi heitä pysähtymään.

Kapteni vastasi: »Messieurs les Americains.»

»Mitä on tekeillä?» kysyi Asa paalutuksessa olevan raon kautta.

Kapteni asetti silloin likaisen säkkikangaspalasen miekkansa päähän ja puheli naureskellen upsereilleen. Hän astui noin kaksikymmentä askelta eteenpäin takanaan kolme miehistään.

Asa käski taas pysähtymään. »Ei tuo ole sotatapojen mukaista», huusi hän; »välittäjä tulkoon, mutta jos hänen miehensä noin seuraavat mukana, niin täältä paukkuu.»

Arvannette, että espanjalaiset, jotka muuten osaavat taistella vain vallien ja puitten takana, seisoiivat kaikki yhdessä läjässä. Mahtoivat pitää kovin vähässä arvossa meidän pysyijämme tai arvella tykkänään, että me emme uskaltaisi ensinkään puolustaa itseämme, muuten olisivat olleet viisaampia ja tehneet kuten akadialaiset, jotka pysyttelivät puuvillapuiden suojassa. He huusivat kaptenillekin, että hänen pitäisi vetäytyä metsään, mutta hän pudisti halveksien päätään.

Mutta kun hän kuuli vieläkin kerran Asan käskävän pysähtymään ja huutavan, että kohta pamahtaa, niin rupesi häntä kuitenkin hirvittämään. Ja hän mahtoi ajatella, että meidän kuulumme eivät menisi maalistaan ohi.

Hän huusi: »Seis, älkää ampuko, ennenkun olen teille asian ilmoittanut.»

»Siinä tapauksessa tehkää se lyhyesti», huusi Asa vastaukseksi. »Jos teillä oli jotakin ilmoitettavana, niin olisi teidän pitänyt se tehdä, jos ymmärrätte sotatapoja, ennen vihamielisiä toimenpiteitä, eikä polttaa talojamme kuin mitkään murhapolttajat.»

Kun Asa näin puhui, pamahti kolme laukausta peräkkäin metsästä päin.

Kreolit olivat ampuneet. He eivät tosin voineet nähdä Asaa, mutta luullakseni näkivät he raosta jonkun hänen napeistaan tai pyssyinsä välkkyvän; tähtäsivät nyt tähän suuntaan ääntä kohti ja antoivat paukkua.

Samassa hetkessä hyppäsivät molemmat petturit nopeasti puun taakse takaisin ja kurkistivat sieltä kuullakseen, eikö kuuluisi voihetta. Mutta Rightheons ja minä huomasimme noiden petturien päättien

kurkottavan esiin ja laukasimme yhtäikaa. Seuraavassa silmänräpäyksessä horjahtivat he maahan, eivätkä siitä enää nousseet. Ne olivat ne kaksi kreolia, joitten kanssa teimme hevoskaupan, toinen niistä tuo petturi, jonka nimi oli Groupier.

Kun espanjalaiset kuuluivat laukaukset, sillä he eivät voineet nähdä mitään edessä olevan metsänkielekkeen takia, juoksi upseri päätä pahkain takaisin ja huusi: »Eteenpäin!» ja espanjalaiset hyppelivät ja juoksivat kuin hupsut noin kolmekymmentä askelta eteenpäin ja ampuivat paalulinnaan päin, ikäänkuin olisivat luulleet meitä villeiksi hanhiksi, jotka karkottuvat pelkästä pamahduksesta.

»Nyt on oikea hetki», sanoi Asa, »parempaa he eivät kaipaa. Oleteko jo ladanneet, Nathan ja Rigtions? Minä otan kaptenin, sinä Nathan luutnantin, Rigtions kolmannen upserin, James aliupserin. Ymmärrätkö, ettei kaksi ota samaa, me emme saa suotta tuhlata kuuliamme.»

Espanjalaiset olivat vielä kuudenkymmenen jalan päässä, mutta me olimme varmat sattumisesta sadan kuudenkymmenen askeleen päässä, vaikka olisivat olleet oravia. Laukasimme, jokainen kuula kaatoi miehensä. Kapteni, luutnantti ja molemmat aliupserit sekä vielä yksi makasivat pitkänään kiemurrellen maassa, pian olivat he aikansa kiemurrelleet.

Silloin syntyi täydellinen hämminki noitten kahdeksankymmenen sotamiehen keskuudessa, tai montako heitä lienee ollut, ja he juoksivat, mikä minnekin. Useimmat juoksivat metsään päin, mutta noin tusinan verran tai ehkä enemmän jäi paikoilleen. He nostivat kaptenin ja muut päälliköt maasta nähdäkseen, olisiko heissä vielä henkeä.

Mutta me emme vitkastelleet. Kuulematta Asaa, joka kuiskasi meille lataamaan nopeasti, oli meillä yk'kaks' kuulat pyssyissämme, ja annoimme taas paukkua: — kaatui taaskin kuusi. — Nyt jätti joukko kaatuneet paikoilleen ja juosten aivan kuin olisi heidän jalkapohjiaan polttanut. Me puhdistimme niin nopeasti kuin voimme pyssymme, tietäen hyvin, ettemme voisi sitä tuonnempana enää tehdä, ja että yksi ainoa harhalaukaus voisi saattaa meidät kaikki turmioon. Puhdistettuumme ne, lautasimme ja mietimme, mihin espanjalaiset nyt ensimmäiseksi ryhtyisivät.

Upserit olivat tosin kaatuneet, mutta akadialaisista oli vielä viisi elossa, ja näitä sai juuri eniten pelätä. — Korppikotkia oli jo keräytynyt ja niitä tuli yhä enemmän ja enemmän. Niitä tuli lentäen sadottain, leijaillen meidän ja kaatuneitten päitten päällä.

Kun me näin tähystelemme heitä joka suunnalle metsään, viittaa minulle Rigtions, jolla on mainiot silmät, ja osottaa maahan siihen metsän kielekkeeseen, jossa kasvoi reunalla viidakkoa.

Minä viittaa Asalle, joka juuri oli ladannut, ja kun siinä tähystelemme, näemme me, että siellä on jokin ryömivä olento, joka kiemurteleikse viidakossa päästäkseen itäiselle metsänreunalle. Me näimme selvästi, että siellä oli kaksi akadialaista etunenässä ja noin kaksikymmentä sotamiestä heidän perässään tai enemmän.

»Ota sinä, Nathan», sanoo Asa, »ja sinä, Rigtions, akadialaiset, me otamme espanjalaiset siinä järjestyksessä kuin he ryömivät esille.»

Niin teimmekin ja iskimme tulta, ja nuo kaksi akadialaista sekä neljä espanjalaista kumartelivat hetkisen maassa ja jäivät siihen, mutta yksi akadialaisista, jota emme olleet huomanneet, kun oli ryöminyt erään espanjalaisen takana, nousi pystyyn ja huusi: »Tulkaa jäljessäni, nopeasti jäljessäni, he ovat ampuneet pyssyinsä tyhjiksi, ja ennenkun ovat taas ladanneet, olemme me metsän suojassa. Otamme sen sittenkin, mokomankin paalulinna!»

Akadialainen hyppäsi pystyyn ja espanjalaiset hänen perässään, ja ennenkun ennätimme ladata uudestaan, olivat he jo metsässä. Purimme hammasta vihasta, kun akadialainen oli päässyt meiltä karkuun.

Pian huomasimme, että vielä oli jäänyt eloon kolme akadialaista tai kreolia, mitä lienevätkin, sillä he ottivat nyt käskyvällä espanjalaisiin nähden, jotka olivat tulleet huomaamaan, etteivät heidän upserinsa käsittäneet rahtuakaan sissisodasta. Meidän asemamme ei ollut paljo parempi, kun aivan alussa, jolloin he olivat vielä kaikki elossa. Heitä oli kuitenkin kymmenen jokaista vastaan meistä. Mutta rohkeus ei ollut meiltä vielä mennyt tykkänään. Meillä oli vain olosuhteet vaikeammat, koska meidän täytyi olla vahdissa eri paikoissa ja jakaa näin voimamme, ja vihollinen oli tullut viisaammaksi.

Meillä oli pian ylenmäärin puuhaa, ja sai pitää silmänsä auki, sillä missä vain joku meistä näyttäytyi jossain raossa, — kuulat olivat repineet lastuja paaluista ja tehneet niihin reikiä, — silloin pamahti laukaus ja useampiakin, mutta ampujat pysyttelivät nyt puitten takana.

Saimme mekin pari kertaa lauaista pyssymme, ja neljä, viisi, pyssymiestä menetti henkensä, mutta aika tuli meille ihan pitkäksi.

Espanjalaiset olivat asettuneet, — huomatkkaa se —, kummallekin puolelle metsänreunaa ja ampuivat sieltä. Me emme kuitenkaan kiinnittäneet paljoakaan huomiota tähän. Mutta yhtäkkiä päästivät he voimakkaan hurraahuudon.

Olivat panneet ihan noiduttuja tappuroita panoksiinsa, ja yksi heidän laukauksistaan oli syyttänyt linnamme palamaan. — Emme huomanneet sitä heti, mutta katolla alkoi rätistä ja ratista mustanmännyn laidoissa.

Kun espanjalaiset tämän näkivät, hurrasivat he kolmasti, sitten olivat he taas hiljaa.

Me katselimme katolle ja voimme jo erottaa liekin, joka nuoleskellen söi katonharjaa, ja kuulimme taas heidän riemunsa yhä äännekkäämpänä. Silloin sanoi Asa:

»Siitä täytyy tehdä loppu, muuten me paistumme täällä kuin hirven lantiolihat kaikki yhdessä. Yhden täytyy mennä uunia ylös mukanaan kipollinen vettä — minä menen itse.»

»Ei, minä menen, Asa!», sanoi Rigtheons.

»Jää sinä tänne, yksi ei ole toista parempi. Minä nousen katolle sammuttamaan tulen», sanoi Asa.

Asa otti pöydän ja asetti tuolin sille, Rakel ojentaa hänelle vesikipon. Asa kohoaa ylös koukun varassa, jonka olimme kiinnittäneet uuniin ja ripustaneet siihen hirvenlihaa, ja nostaa kipun perässään.

Espanjalaiset tulivat yhä hurjemmiksi ja huusivat entistä kovemmin. Olipa jo kiire estää tulen leviämistä.

Asa oli jo kiskonut kipon katolle ja valoi siitä vettä, ja Rigtheons sanoi: »Enemmän vasemmalle, Asa, siellä palaa pahimmin.»

»Merkkillinen vasen puoli, en voi nähdä sitä», sanoi Asa, »antakaa minulle vielä kipollinen vettä».

Me ojennamme hänelle toisen kipollisen vettä, hän kurkottaa päätänsä uunista esille vain nähdäkseen, missä tuli palaa. Sitten kaataa hän veden siihen, mutta samassa hetkessä paukahtaa ainakin tusinan verran laukauksia, — espanjalaiset olivat nähneet hänet.

»Seis!» huutaa Asa aivan muuttuneella äänellä, »seis, nyt minä sen sain. Antaa heidän kirkua ja hyppiä, noiden tolvanoiden.»

Samalla putoavat uunista alas kovalla kolinalla kinkut ja hirven paistit ja heti sen perästä Asa — aivan verisenä.

»Jumalan tähden, mies, sinuun on ammuttu!»

»Vaiti vaimo! Vaiti, sanon minä sinulle», puhelee Asa. »Olen jo kylliksi elänyt, mutta pitääkö puolenne, pojat, älkääkää ampuko kaksi yhtä, älkää tuhlatko kuulaakaan, te vielä ne tarvitsette. Luvatkaa se minulle!»

»Asa rakkaimpani, sinä kuolet! En minäkään tahdo enää elää, minä seuraan sinua», huutaa Rakel.

»Vaiti, hupsu vaimo — unohtatko sinä, että yksi Asa jää vielä jäljelle, ja odotat toista. Vaiti sanon minä, kuulkaa espanjalaisia — pitääkö puolenne ja puolustakaa vaimoani ja lapsiani. Ja sinä, Nathan, ole isän asemassa, lupaa se minulle!»

Meillä ei ollut hetkeäkään aikaa antaa lupauksia kuolevalle Asalle tai edes puristaa hänen kättään, sillä espanjalaiset, jotka varmaankin olivat arvanneet, mitä oli tapahtunut, olivat hyökänneet kuin peikot paalutuksemme kimppuun.

Ainakin kaksikymmentä tuli yhdeltä puolelta, kolmekymmentä toiselta.

»Hiljaa!» huusin minä »hiljaa! Sinä, Rigtheons, tule tänne, ja Rakel, nyt sinä saat näyttää, että olet Hiram Strong'in tytär ja Asan vaimo, sinä lataat Asan pyssyn heti kun minä olen sen lauaissut.»

»Jumalani, voi Asani», huutaa Rakel, »oi oma Asani, jonka nuo manalan hurtat petollisesti ampuivat».

Hän riippui miehensä ruumiissa kiinni, eikä häntä saanut siitä eroamaan. Olin oikein äkäinen siitä, mutta viholliset eivät antaneet aikaa äkäilemiseen.

Ryntäsi esille joukko minua vastaan yhden jäljelle jääneen akadialaisen johtamana, pyssyt ja kirveet käsissä. Minä ammuin johtajan juuri, kun hän oli vallilla, mutta silloin hyppää toinen akadialainen, kuudes ja viimeisen edellinen, hänen tilalleen.

»Rakel, nyt kivääri! Jumalani, Rakel, pyssy, Jumalan tähden pyssy, yksi kuula on samanarvoinen kuin paalulinna ja elämämme!», huudan minä. Mutta Rakelia ei näkynyt, ja akadialainen miehineen, joka oli arvannut ampumisen taukoamisesta, että joko me emme olleet ennät-

täneet lataamaan tai olimme ampuneet varamme loppuun, juoksivat nyt kuin pedot paikalle, toinen nosti toistaan, ja näin he kapusivat pystysuoraa jyrkännettä ylös. Heitä oli noin puoli tusinaa kirveineen, edellä kulki akadialainen, joka iski kovasti paaluihin ja koetti irrottaa niitä toisistaan.

Jos niitä olisi ollut kolme sellaista kuin tämä akadialainen — totta vieköön! — olisimme olleet mennyttä miestä, sillä toisella puolella oli myöskin tusinan verta tuon noidutun seitsemännän akadialaisen johdolla, ja sieltä päin ei siis apu ollut mahdollinen. Mutta espanjalaisilta joko puuttui voimia tai taitoa. He iskivät kyllä kovasti, mutta iskut tulivat kuin lapsen käsistä. Mutta juuri kun Rightheons oli ladannut ja ampunut yhden miehen, kiskasee akadialainen palasen paaluaidasta, mitenkä, sitä en tiedä tällä hetkelläkään, oli varmaankin jäänyt jokin oksa ulospäin töröttämään — hän tempasee sen irti, nostaa kilveksi etensä ja viskaa sen päälleni, työntää minut taaksepäin niin, että horjahdan, ja hyppää sisälle. — Nyt olimme mennyttä miestä. Rightheons iski tosin perässä tulevaa espanjalaista pyssyllä päähän ja sitä seuraavan kaatoi hän jahtipuukollaan. Mutta tuossa akadialaisessa oli kylläksi miestä saattamaan meidät kaikki ikävään pulaan. Silloin kuuluu pamaus, akadialainen luhistuu maahan. Seuraavassa hetkessä rientää kymmenvuotinen poikani Godsend Asan pyssy kädessä minua kohti — hän oli siepannut sen käteensä, kun hän huomasi, ettei Rakel sitä tehnyt, oli ladannut sen, tuo kelpo poika, — ja ampunut rivakasti akadialaisen. Nyt minäkin maltoin mieleni, otin kirveeni ja tämä kädessä syöksyin espanjalaisten kimppuun ja iskin oikealle ja vasemmalle, kirves oikeassa, jahtipuukko vasemmassa kädessä. Se oli vasta teurastamista, kesti hyvästi neljännestunnin ajan. Lopulta kuitenkin meni heiltä tappelemisen halu, ja olisi se mennyt ennenkin, jos olisivat tietäneet että akadialainen oli kaatunut. Nyt he puolustivat itseään vain sen vuoksi, että olivat ylhäällä vallilla ja heidän täytyi varjella nahkaansa, eivätkä tietäneet hämmennyksissään, miten olisivat taas päässeet alas. Viimein hyppäsivät he kuitenkin kaikki vallin laidalta maahan ja pötkivät tiehensä, ne nimittäin, jotka kykenivät. Näin pääsimme rauhaan tällä puolen.

Rightheons ja minä hyppäämme korjaamaan paaluvarustusta, pojalleni sanon samalla, että hänen tulee pitää silmällä espanjalaisia. Sitten juoksen toiselle puolelle, missä yhtä epätoivoinen taistelu on käymässä.

Siellä oli kolme meidän miehiä ja naiset, jotka autoivat keihäillä ja kirveillä. He olivat iskeneet pistimillään espanjalaisia paaluvarustuksen läpi ja olivat näin haavoittaneet useampia niin, että ne vuotivat verta kuin ammutut härät. Sillä välin oli Rakelkin tointunut surustaan Asan tähden, ja hän ja muut naiset kiskoivat espanjalaisilta paalujen lomitse pyssyt pistimineen. Mutta kieppuessaan siinä sinne tänne saavat he paalut levitettyiksi niin loitolle toisistaan, että kaitaluisia kun ovat nuo espanjalaiset, pääsivät he sisälle, kun vielä toiset lisäksi työnsivät takaa. Me tulimme juuri silloin avuksi, kun pari tällaista olivinviheriäistä juma-

lanluomaa oli luikerrellut sisälle, kädessä pyssyn asemesta sapeli. Nyt piti muka tilinteon olla lyhyen. Ne ovat muuten taitavia käsittelemään näitä aseita, mokomatkin espanjalaiset. Yksi heistä hyökkäsi kimppuuni. Ilman jahtipuukkoani olisin ollut mennyttä miestä, sillä ei ollut tilaa heiluttamaan kirvestä. Iskin häntä ensin nyrkillä niin, että hän kellahti tantereeseen. Pistin jahtipuukolla häntä kylkeen, hyppäsin sivulle ja tempasin Rakelilta pyssyn kädestä, käänsin sen ylösalaisin — espanjalaisten pyssyjen perät ovat paljon raskaammat kuin meidän, kävi myöskin omaa pyssyäni sääliksi — ja iskin oikealle ja vasemmalle espanjalaisia päähän. Huusin samalla naisille, että heidän pitäisi mennä paalulinnaan eikä olla meidän tiellämme, ladata pyssyt ja antaa kaiken muun olla rauhassa, tuo akadialainen piti toki vielä saada käsiimme, onneksi viimeinen. Godsend latasi minun pyssyni ja naiset muut. Kun me tappelimme paaluvarustuksen ääressä, asettuivat meidän uljaat naisemme ympärillemme, nuo ihanat vaimot, ja ampuivat espanjalaisten joukkoon, — se vaikutti.

Heitä kaatui kolme tai neljä, niitten joukossa onneksi akadialainenkin. Heti kun espanjalaiset huomasivat tämän, — ne ovat aivan kuin koirat, nuo espanjalaiset, ne käyvät kimppuun vain, jos heidän isäntänsä (esimiehensä) niin käskee tekemään — hyppäsivät he alas huutaen Diostaan ja Maledito Gojastaan! ja läksivät juoksemaan, aivan kuin olisi kuularuiskulla ammuttu heidän joukkoonsa.

Mitenkä pitkältä tämä puolituntinen tai koko tunti oli tuntunut, sitä en voisi teille mitenkään kuvailla, se oli lyhyt ja pitkä, lyhyt ja kuolettavan pitkä samalla. Totta vie ei ole leikin asia, kun täytyy pitää puolensa lähemmäs sataan nousevaa espanjalaista roskaväkijoukkoa vastaan suojellakseen omaa ja rakkaitten lastensa henkeä. Me olimmekin, tiedättekö, niin lopenväsyneitä että luhistuimme maahan kuin liiaksi ajetut härät välittämättä verestä, jota vuoti niin ylenmäärin, kuin olisi aamusta asti sitä satanut. Noin seitsemäntoista espanjalaista ja kaksi akadialaista makasi tantereella paalutuksen sisäpuolella, heistä oli veri vuotanut kuiviin, ja meistäkin tihkui veri kuin ammutuista pedoista. Me olimme kaikki enemmän tai vähemmän haavoitetut. Minulla oli useampia sapelin iskuja, toisilla ampumahaavoja, jotka tosin eivät olleet vaarallisia, mutta kuitenkin verrattain syviä. Me typerryimme, kuten sanottu, kukin soppeensa aivan kuin ammutut puhvelit etsivät itselleen lymypaikkansa vetääkseen viimeisen hengenvetonsa. Jos espanjalaiset olisivat nyt hyökänneet kimppuumme, niin olisimme muutta mutkitta olleet mennyttä miestä, sillä kun veri juoksee taistelun tuoksinassa, niin ei juuri huomaa voimien vähenemistä, mutta niin pian kun kaikki on ohii, kangistuvat jäsenet eivätkä kelpaa mihinkään.

Mekään emme kyenneet mihinkään, mutta huomasimme nyt, mihin meidän naisväkemme kelpasi. Olimme tehneet tehtävämme, nyt tekivät naiset omansa. He tulivat tilkkuineen ja kääreineen ja Rakel, joka on vähän lääkäri-asioista selvillä, tuli nipistimineen ja saksineen, veti Rightheons'ilta, Billiiltä ja James'ilta kuulat ruumiista ja satoi sitten

heidän ja minun haavani. Muut naiset sytyttivät tulen uuniin ja keittivät ensin jotakin lientä, sillä mitään muuta emme olisi saaneet syödyksi. Sitten kuljettivat he meitä kannatellen paalulinnaan, jotta pääsimme pois verilätäköistä. Siellä he asettivat meidät sammalpatjoille. Ja kun me siinä voihkimme sairavuoteellamme, sanoi Godsend poikani yhtäkkiä: »Isä, eikö minun pidä taas ladata pyssyt?»

»Lataa», sanon minä, »Godsend, hyvä poikani, lataa ne, minä en voi, olen niin heikko, etten voi nostaa päätänikään.» — Minua oli pistetty niskaankin.

»Entä espanjalaiset musketit?» kysyy Godsend.

»Lataa nekin», sanon minä, »lataa ne kaikki, vaikkakin ne ovat liian suurireikäisiä meidän kuulillemme, niillä kun ammutaan kahden luodin painoisia, ja me taas valamme kaksikymmentäkahdeksan luotia naulasta — lataa nekin Godsend. Mutta Godsend! luulenpa, että espanjalaisten patronalaukut eivät liene loitolla, kun he kerran jättivät pyssynsäkin — ymmärrätkö, Godsend?»

Ja Godsend, tuo kelpo poikani, latasi pyssymme ja espanjalaiset musketit espanjalaisilla patronilla, asetti ne seinää vasten riviin, kuusi rihlaa ja varmaankin kaksi sen vertaa musketteja. Nyt, arvelin itsekseni, voimme kait nukkua rauhassa.

Naiset käskivät meidän nukkua kaikessa rauhassa, he kyllä pitäisivät silmällä, suunnittelisivatko espanjalaiset vielä hyökkäystä. He valvoivat vuorotellen, mutta oli edelleenkin hiljaista lukuunottamatta korppikotkia ja vaaleapäisiä kotkia, jotka pitivät hurjaa melua.

Muuten oli aivan rauhallista koko yön. Godsend valvoi melkein koko ajan naisten kanssa, jotka antoivat meille liemikeittoa ja sitoivat haavamme, jos ne aukeilivat piehtaroidessamme vuoteellamme. Yhtä hiljaista oli seuraavana aamunakin.

Kun päivä valkeni, sanoi Jonas, joka oli vähimmin kärsinyt: »Meneinpä vielä katsomaan, ja Godsend tulee mukaan, tokko vielä näkyisi jotakin jälkiä espanjalaisista.»

Hän ja Godsend lähtivät liikkeelle. He löysivät yli kaksikymmentä kuollutta ja muutamia enemmän tai vähemmän haavoittuneita, jotka nöyrästi pyysivät vesisiemausta juodakseen.

Jonas selitteli heille, että he saisivat mitä tahansa, kunhan vain sanoisivat hänelle, olivatko espanjalaiset vielä siellä vai olivatko he jo poistuneet.

»Poissa ovat, poissa ovat mokomatkin heittiöt, ja ovat jättäneet meidät tänne, senkin vintiöt, poissa ovat», puhelivat he.

Mutta Jonas ei kuitenkaan luottanut siihen, että rauha oli maassa, vaan huusi luokseen yhden naisista, ja sanoi hänelle, että hänen pitäisi tuoda vähän liemikeittoa ja vettä, jotta nuo raukat saisivat edes yhden virkistävän kulauksen.

Silloin arveli Rakel: »Menehtykööt, katalat, jotka ovat tappaneet petollisesti mieheni.» Mutta minä sanoin: »Rakel, Rakel, kristitty ei puhu noin, et puhunut niinkuin isäsi tyttären olisi pitänyt. Jos makaisit maassa verisenä kuin me, puhuisit toisin!»

»Sinä olet oikeassa, Nathan. Suokoon Jumala anteeksi syntini. Mene Jonas ja ota mukaasi niin paljon kuin voit kantaa. Katso samalla, montako heitä on.»

Jonas otti yhden kiulullisen vettä, toisen liemikeittoa sekä lusi-koita ja pikareita. Hän antoi noille raukoille kullekin, jotka olivat tais-telleet meitä vastaan tietämättä minkävuoksi, virkistävän kulauksen. Me lupasimme ottaa heidät paalulinnaan, niin pian kun vain voisimme, ja sitoa haavat.

Mutta tämä ei ollut niinkään helppoa, sillä, kuten näette, on tämä kukkula rohkeasti kolmekymmentä jalkaa korkea. Ja kun me mieheltä tuskin voimme liikkua kipujemme tähden, niin oli naisille melkein liian kovaa työtä kiskoa haavoittuneita mäelle, jonka rinne on miltei äkkiyrkkä. Lisäksi oli paalulinna niin täynnä kaikenlaista rojua ja pihamaalla niin paljon kuolleita, että Rakelin, minun sisareni, täytyi mennä tuonne laaksoon sitomaan heidän haavojaan.

»Mitä me teemme kuolleille? Kaikenlaiset kotkat ja petoeläimet tulevat tuhansittain», arveli Rakel, kun hän taas oli palannut haavoittettujen luota.

Me kuulimme kauheata melua. Olihan toki vaikeata nähdä, että tuollaiset inhoittavat elukat söivät suuhunsa kristittyjä ihmisiä sen sijaan, että näitten pitäisi tietää olevansa asianmukaisesti haudassa. »Kuuleppa Rakel», sanoin minä, »kuolleita emme voi enää herättää elämään, mutta kunnialliseen hautaan voimme heidät toimittaa. Menkää senvuoksi, te naiset, ja kaivakaa hauta, osaattehan käyttää lapiota, Jonas heittää kuolleet sinne.»

He menivätkin, ja oli jo aikakin, sillä kotkia ja kaikenlaisia eläimiä oli keräytynyt tuhansittain.

He kaivoivat tuonne kummulle suuren haudan, ja Jonas laahasi kokoon kaikki ruumiit. Kaikki rahat, kellot ja sen sellaiset, mitkä hän heiltä löysi, otti hän. Upsereilla oli yhteensä noin viisikymmentä dublonia, muilla sadan dollarin paikkeilla. Vaatteet hän jätti, mutta heidän aseensa ja rahansa, mitkä nämä olivat sotasaaliina saaneet omakseen, otti hän. Samoin kokosi hän viisisenkymmentä muskettia.

Hän pani täällä kolmekymmentä ruumista hautaan, jonka päällä kohoaa kumpu, jota juuri paraillaan kuunkäyrä valaisee. Ja ne neljä, jotka kuolivat seuraavana yönä, ovat haudatut toiselle puolelle. Haavoittuneita oli vähän, sillä meidän pyssymme eivät juuri haavoita, vaan tappavat heti.

Näihin hautauspuuhiin meni meidän naisväeltämme melkein koko päivä, ja illalla tekivät he valmistuksia tuodakseen nuo seitsemän lievemmin haavoittunutta paalulinnaan. He vetivät ne köysillä paalutukselle ja sieltä pihamaalle, mistä kuolleet oli hommattu pois.

Tämän kristillisen työn tehtyäimme, oli meidän erinomaisen hyvä olla — ja nukuimme tämän yön paljon rauhallisemmin.

Seuraavana päivänä oli meidän kunnon naisillamme ylenmäärin työtä hoitaessaan haavoittuneita, keitellessään ruokia ja lievittäessään

tuskiamme, jotka olivat ihan hirvittävät, — sen voin teille sanoa. — Lievemmin haavoittuneitten joukossa oli myöskin kaksi akadialaista, jotka olivat päässeet mellakasta parilla ampumahaavalla olkahuussa.

Nämä kaksi akadialaista näyttivät olevan hurskaita kristittyjä, ja vaikerivat kovasti, että heidän oli täytynyt pakosta tulla tappelemaan meitä vastaan, ja sanoivat, etteivät he ikipäivinä onohda sitä hyvää, mikä oli tullut heidän osakseen meidän puoleltamme.

Mekin sanoimme valittavamme tätä kaikkea. Mutta kun nyt olimme tulleet tuttaviksi, niin toivoimme että aina tulevaisuudessakin olisimme hyviä ystäviä, sillä muuan sananlasku sanoo: taistelukentällä solmittu ystävyys kestää kuoloon asti.

Kolmantena päivänä voimme jo vähän paremmin. Minäkin voin jo kohottautua sammalvuoteeltani, vaikkakin tuskia tuntui. Huusin Rakelille ja muille naisille:

»Meidän asemamme ei ole varsin mukava, — luulen ma, — talomme ovat tuhkana ja itse niin runneltuja, että tuskin voimme nousta vuoteeltamme, ympärillämme on vain verta ja ruumiita. Luulenpa, että meidän täytyy neuvotella, mitä nyt on tehtävä.»

»Neuvottele vain, mutta kyllä se vaikeata on», sanoivat Jonas ja Rigtheons.

»Mutta sen me olemme tehneet, mitä meidän täytyi tehdä», arveli James. »Ei yksikään metsäläinen olisi meidän asemassamme toiminut paremmin.»

»Mitäkö tehtävä?» puuttui Rakel puheeseen, jossa oli useita piirteitä isänsä luonteesta ja on vieläkin. »Mitäkö tehdä?» puheli hän. »Jumala on meille lähettänyt tämän koettelemuksen, meidän täytyy odottaa, mitä hän edelleen tahtoo lähettää. Teidän pitää olla rauhallisia, ja kun sitten olette ennallaan, silloin on kylliksi aikaa neuvotella.»

»Entä mitä teemme Asalle?», kysyin minä.

Asa lepäsi Rakelin pesualtaassa, valkoisen vaatteen peitossa, tuolla nurkassa, missä hän on haudattuna.

»Asalleko!» huudahti Rakel, »rakkaalle Asalleni». Samassa alkoi hän itkeä ja nyyhkyttää. »Asa saa nukkua tuossa, missä hän kaatuikin. Hänen lepokammionsa olkoon paalulinnassa, jonka hän itse on rakentanut, tässä verisessä paalulinnassa.»

»Rakel, ethän sinä tahtone kaivattaa tänne hänen hautaansa?» sanoin minä.

»En nyt, Nathan», vastasi hän. »Nyt tahdon minä kaivaa tuolla ulkona haudan, mutta sittedun olemme jättäneet tämän paalulinnan, tulee hänen saada täällä leposijansa, niinkuin aivan oikein ja kohtuullista onkin.»

»Sinä siis haluat lähteä tästä paalulinnasta, Rakel?», kysyin minä.

»Eihän toki kolme perhettä voi asua yhtä aikaa paalulinnassa, ethän sitä tahtone?»

»Mutta minne me sitten menemme, Rakel?», kysyin minä.

»Minnekö?» sanoi hän hämmästyen, »minnekä muualle kuin sinne, mistä olemme tulleetkin.»

Samalla viittasi hän prerioharjanteelle, missä meidän poltetut talomme olivat.

»Mennäkö sinne!» sanoin minä. »Rakel unohtaa, että meidät jo on kerran karkotettu sieltä, ja että espanjalaisilla on kymmenkertaisesti enemmän tulemisen syytä, ja löytävät tien tänne helpommin, kuin ensi kerralla, eivätkä tule enää kahdeksankymmenviisi-miehisenä joukkona.»

»Ja minä sanon sinulle, kun olet kerran isäsi poika, että en milloinkaan jätä tätä paikkaa ja tätä maata, joka on imenyt mieheni veren itseensä, en, vaikka tulisi kymmenentuhatta espanjalaista. Ja jos sinä tahdot mennä, niin mene, minä jään paikoilleni. Asa on verellään valloittanut itselleen tämän maan, ja Rakel tahtoo puoltaa sitä!»

»Ne ovat joutavia puheita, Rakel», sanoin minä. »Sinä tiedät hyvin. että emme me sinua jätä tänne yksin, mutta jos nyt espanjalaiset tulevat?»

»Ne ovat joutavia puheita», vastasi Rakel, »me olemme Jumalan kädessä, emmekä ole syyppänä onnettomaan kohtaloomme. Mitä on tapahtunut, se meidän täytyy kärsiä, ja jos espanjalaiset tulevat uudelleen, niin auttakoon meitä Jumala, ja Hän auttaakin meitä, niinkuin Hän auttoi kolmea miestä tulisessa pätsissä. Jos Yhdysvallat olisivat kivenheiton päässä tai tuolla puolen Red River'in, niin voisimme me mennä toistaiseksi sinne, kunnes teidän haavanne ovat ummessa, mutta kun ei niin ole laita, niin täytyy meidän odottaa Jumalan lähetystä, kunnes taas olette ennallanne, mutta tätä maata en minä jätä enää milloinkaan.»

Me tunsimme kylläksi Rakelin ylevän hengen ymmärtääksemme että hän pitäisi sanansa. Ei ollut muuta keinoa tarjona kuin odottaa kärsivällisesti meidän parantumistamme.

Ja me odotimme sitä, ja kun voimat olivat ennallaan, palasi entinen rohkeutemme.

Noin neljän viikon kuluttua olimme kutakuinkin voimissa, joskin emme kyenneet heiluttamaan kirvestä tai pitämään pyssyä kädessä.

Näitten neljän ikävän viikon kuluttua, ryömimme me jotenkin eräänä aamuna paalulinnastamme ulos, joka miltei oli tulla meidän kaikkien haudaksemme. Me laskeuduimme tikapuita alas, ja ensi työksämme menimme tietysti harjulle, jossa talomme olivat olleet, ja jonne me nytkin menemme.»

Niin he tekivätkin. Molemmat ranskalaiset saivat nauttia Nathanin vieraanvaraisuutta hänen jo kylläkin mukavasti sisustetussa talossaan. Seuraavana aamuna näytteli hän heille kukoistavia ja hyvin hoidettuja asutuksia, jotka olivat syntyneet noin viidenkymmenen perheen siirtymisestä Kentuckystä Saltriver'in varrelta.

Espanjalaiset eivät uskaltaneet enää milloinkaan häiritä uutisasukkaita.

Nathan ja kreivi pysyivät hyvinä ystävinä elämänsä loppuun asti.

Mailta ja meriltä

Seikkailuja, kertomuksia, kuvauksia nuorisolle

Toimittanut

TEUVO PAKKALA.

Suomen nuorisolle halpaa, mutta hyvää ja arvokasta sekä mieltäkiinnittävää lukemista.

Mielelläänhän pojat ja tytöt lukevat jännittäviä kertomuksia, eikä siitä ole muuta kuin hyvää sanottavana; sillä ovathan taiteelliset ja hyväsisältöiset seikkailukirjat suuressa määrin omiansa herättämään lukuhalua ja muodostamaan makua. Mutta meillä tämäntapainen nuorisonkirjallisuus vielä on peräti köyhä. On tosin olemassa joku verta kirjoja, jotka sisällyksensä puolesta kyllä soveltuvat nuorten luettaviksi, mutta jotka kysyvät lukijaltaan melkoista kehitystä tahi ovat nuoremmille liian laajoja ja sen takia myös liian kalliita. Tätä kelvollisten, helppohintaisen, mieltäkiinnittävien nuorisonkirjojen kipeää ja usein valitettua puutetta poistaaksemme olemme alkaneet julkaista „Mailta ja meriltä“ nimistä kirjasarjaa, jonka toimittajaksi olemme onnistuneet saamaan niin sopivan henkilön kuin kirjailija Teuvo Pakkalan. Sarjassa julkaistaan etevimpien kertojain tuotteita. Kukin vihko on itsenäinen kirja ja erikseen ostettava. Hinta on peräti huokea.

Sarjan ensimmäiset kirjat ovat:

N:o 1. **Karkuri**, kirjoittanut *Fr. Gerstäcker*. Hinta 25 p.

N:o 2. **Taistelu paalumajalla**, kirjoittanut *Ch. Sealsfield*.

Hinta 25 p.

Kustannusosakeyhtiö Otava,

Helsingissä.